Į LAISVĘ

Nr.239 (400) KAINA 5 Pf.

KAUNO DIENRAŠTIS

1942. X. 13. Antradienis

Šiaurės vakarų Kaukaze sunaikinta apsuptoji sovietų pajėgų grupė

Prie Tereko paversti niekais priešpuoliai. Stalingrade sunaikinta priešo grupė. Atmesti atgal paskutiniai anapus Nevos prasiveržusių bolševikų likučiai. Toliau bombarduoli Maltos aerodromai

Vyriausioji Fiurerio būstinė X.12. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Buvo sunaikinta prie kelio į Tuapsę apsuptoji priešo pajėgų grupė.

Tuo būdu per sunkias kovas kalnuose sumušta vienos sovietų gvardiečių divizijos masė ir vienos kalnų šaulių divizijos dalys, paimta daugiau kaip 400 kovos įrengimų ir daug belaisvių bei ginklų. Dar tebevaloma nepraeinamais miškais apaugusi vietovė nuo paskutinių priešo atsparos lizdų.

Į pietus nuo Tereko su dideliais nuostoliais paversti niekais bolševikų priešpuoliai.

Stalingrade buvo sunaikinta viena priešo grupė.

Sausumos kariuomenės artilerija nuskandino vieną didoką laivą Volgoje. Kovos lėktuvai tebegriovė toliau svarbius geležinkelio ruožus į rytus nuo Volgos.

Dono fronte sąjungininkų daliniai atrėmė keletą vietinių sovietų puolimų ir mėginimų persikelti per upę.

Viduriniame ir šiauriniame fronto ruožuose per sėkmingus patrulių ir smogiamųjų dalinių žygius buvo sunaikinta kartu su jų įgulomis daug priešo kovos įrengimų.

Į rytus nuo Leningrado atmestos anapus upės paskutinės per Nevą persikėlusių sovietų pajėgų liekanos.

Vokiečių kovos lėktuvų junginiai vakar toliau bombardavo anglų aviacijos bazes Maltos saloje. Buvo pastebėta daug gaisrų lėktuvų nusileidimo aikštėse ir angaruose. Oro kovose viršum salos vokiečių naikintuvai numušė tris anglų naikintuvus, dar du numušė kovos lėktuvai.

Iš anglų lėktuvų junginių, kurie vakar dienos metu dideliame aukštyje prasiveržė prie šiaurės Prancūzijos ir Olandijos krantų, vokiečių naikintuvai, patys neturėdami nuostolių, numušė penkis priešo lėktuvus.

Per dieninius atskirų anglų lėktuvų puolimus ties šiaurės ir šiaurės vakarų Vokietija gyventojams padaryta nedidelių nuostolių. Viršum Šiaurės ir Baltijos jūros naktį buvo numušti trys anglų lėktuvai.

Vokiečių kovos lėktuvai paskutinę naktį gera sėkme puolė vieną svarbų uostą šiaurės rytų Anglijoje.

Italų kariuomenės pranešimas

ROMA X.12. Pirmadienį italų kariuomenės vadovybė pranešė:

Egipto fronte — aprėžta artilerijos ir patrulių veikla. Keturis priešo lėktuvus numušė zenitinė artilerija, tris kitus oro kovose — vokiečių naikintuvai. Ašies valstybių aviacija vakar dienos ir nakties metu keliomis bangomis puolė Maltos aerodromus. Naikintuvai pasiekė laimėjimų kovoje su priešo gynybos jėgomis. Šešis lėktuvus numušė vokiečių lakūnai ir devynis — italų naikintuvai. Trys mūsų lėktuvai negrįžo į savo bazę. Vienas mūsų povandeninis laivas Vidužemio jūros dalyje torpedomis nuskandino vieną priešo povandeninį laivą.

Čilės konfliktas su Jungt. Valstybėmis dėl Welleso kalbos

Čilės prezidentas nebevažiuosiąs į Vašingtoną

SANTIAGO, ČILĖJE. Čilės visuomenė šiuo metu pergyvena konfliktą, kuris kilo ryšium su Jungtinių Valstybių užsienių reikalų viceministerio Sumner Welleso kalba, kurioje buvo padaryta kaltinimų Čilei. Čilės užsienių reikalų ministeris Barrosas iš visų Čilės dalių, taip pat iš užsienių gavo sveikinimų dėl jo užimtos pozicijos. Visi svarbesni Čilės laikraščiai matomoje vietoje deda buvusiojo valstybės prezidento Arturo Alessandrio pasisakymą antraštėje: „Aš protestuoju". Alessandris plačiai kalba apie „nieku nepagrįstą Čilės įžeidimą" iš Sumner Welleso pusės. Dėl priekaišto, kad Čilė neįvykdžiusi Rio konferencijos nutarimų, Alessandris pareiškia, kad Čilė, išlaikydama visą savo suverenumą ir laisvę, neranda pagrindo nutraukti ryšius su ašimi ir dėl to nėra nusipelniusi jokios cenzūros. Welleso tvirtinimus, esą Čilė atsisakiusi bendradarbiauti demokratijoms, Alessandris paneigia, nurodydamas į didelius vario, geležies, salietros ir pan. tiekimus Čilės laivais Jungtinėms Valstybėms. Bet aukščiausią įžeidžiančio neteisingumo laipsnį, kaip pareiškia Alessandris, Sumner Wellesas pasiekęs, vaizduodamas Čilę, kaip Jungtinių Valstybių priešų padėjėją. Tvirtinimas, kad Čilė teikianti žinių palengvinti laivų skandinimui, esąs stačiai juokingas. Wellesas savo laiku buvęs atvažiavęs į Rio, turėdamas nusistatymą pasiekti didelį laimėjimą ir sugrįžti į Jungtines Valstybes, įsikinkęs į savo pergalės vežimėlį 21 Pietų Amerikos respubliką. Jis negalėjęs savo nepasisekimo pamiršti. Bet valstybės vyras neturi teisės dėl tokių smulkmeniškų priežasčių statyti į pavojų valstybių draugystę ir interesus. Sumner Wellesas pažeidė teisingumo, garbingumo ir geros valios principus. Baigdamas Alessandris pareiškė viltį, kad Wellesas įžvelgs savo neteisingumą. Jei jis to nepadarysiąs, tai pasekmė būsianti didelis ir skaudus nusivylimas, nes tuo bus įrodyta, kad faktai skiriasi nuo taip dažnai girdimų iš Vašingtono pareiškimų. Be to, reikią atsižvelgti į galimumą, kad Sumner Wellesas, gal būt, norėjęs išvengti kritikos, kuri šiaip paprastai yra pareiškiama Čilės prezidentui tiesiai jam viešint Vašingtone.

VIGO. Kaip pranešama iš Santiago, Čilės valstybės prezidentas Rios savo numatytos oficialios kelionės į Vašingtoną, turėjusios įvykti spalių 15 dieną, nebevažiuos. Kelionė buvo atšaukta dėl nesutarimo, kilusio ryšium su neseniai Sumner Welleso padarytais pareiškimais.

WELLESAS IŠSISUKINĖJA

BUENOS AIRES. Užsienių reikalų ministerija sekmadienio naktį viename pranešime paskelbė, kad Argentinos ambasadorius Vašingtone Espil buvo prašęs valstybės sekretorių Sumner Wellesą pateikti konkrečių duomenų dėl savo neseniai padarytų pareiškimų. Wellesas šį prašymą atmetė, motyvuodamas, kad „kariniais sumetimais jam tai neįmanoma".

Reicho komisaras Alytuje ir Marijampolėje

X. 13. Reicho komisaras pirmadienį tęsė savo inspekcinę kelionę po generalinę sritį ir aplankė Alytaus, Lazdijų ir Marijampolės apskritis. Ir šiose apskrityse pasikartojo tie patys gyventojų ir krašto įspūdžiai: žmonių minios, kurios sveikino vadovaujančius Reicho komisariato valdininkus, špaleriai, Reicho ir generalinės srities vėliavos, nuoširdžiai ir draugiškai sveikino ženklan patiekiama duona ir druska, vaikų pastatytos eilutės, gėlės ir mergaičių rankų kaimiško meno dovanėlės, o taip pat žymūs susidomėję veidai, kurie atsidėję klausė Reicho komisarų žodžių. Iš Kauno keliauta į Alytų per Birštoną, kur Reicho komisaras, trumpai pasveikintas apskrities viršininko, pasakė miniai kalbą. Įspūdingais žodžiais Reicho komisaras atvaizdavo, kokių sovietiškų baisenybių dar daug baisesnėmis formomis būtų tekę pergyventi, jei vokiečių kareivis neaukotų savo gyvenimo Europai nuo šio pavojaus išlaisvinti. Jo kalba pertraukiama pritarimo ir padėkos šūkiais. Tie patys šūkiai ir kalbėtojui pabaigus savo kalbą. Toliau vykstama į artimiausią miestą, kuriame Hinrich Lohse, vėl garbės špalerių ir džiaugsmingų šūkių sveikinamas, pasako krašto vyrams ir moterims kalbą. Lazdijuose į jo kalbą ilgesne kalba atsako vietos burmistras, vienos mokyklos direktorius, pareikšdamas Reicho komisarui padėką ir nuoširdų pasiryžimą bendradarbiauti atstatyme.

Kelyje į Marijampolę Reicho komisaras, gyventojų prašomas, buvo apsistojęs, tarp ko kito, ir viename kaime, kuriame jis apžiūrėjo vieno ūkininko kiemą. Ūkininkas parodė jam savo tvartus, savo galvijus, gyvenamas patalpas. Reicho komisaras čia statė klausimus, kurie parodė, kad jis interesuojasi visais žemės ūkio klausimais. Jis klausinėjo apie pieningumą ir galvijų auginimą, apie ūkio gausumą ir derlių. Marijampolėje svečią vėl sutiko didelė minia, užplūdusi plačią iškilmių aikštę. Svečią sutikti buvo atvykęs ir vokiečių kariuomenės orkestras. Reicho komisaras pasveikino išstatytą lietuvių savisaugos būrį. Apskrities viršininkas ilgesnėje savo kalboje nuoširdžiai padėkojo Reicho komisarui už jo lankymąsi mieste. Hinrich Lohse toliau kalbėjo žodžiais, kurie savo kukliu ryškumu pagavo minios širdį.

Tose kalbose, kurias Reicho komisaras čia ar kur kitur yra pasakęs, buvo iškelti tie vargai ir reikalai, kuriuos gyventojams sudarė bolševizmas ir karas. Reicho komisaras pasisakė ir suprivatinimo klausimu, į kurį jis atsakė pozityviai. Jei dar karui nepasibaigus, sako Reicho komisaras Lohse, ir nėra galima bolševikų nusavintą nuosavybę grąžinti, tai kiekvienas, kuris sąžiningai atlieka savo pyliavas ir savo uždavinius kaip ūkininkas, gali tikėtis už savo tinkamą elgesį kare atlyginimu gauti savo nuosavybę, ant kurios jis jau šiandien laisvai šeimininkauja.

Ir savo kalboje, pasakytoje Kėdainiuose, Reicho komisaras nurodė į bolševikinio pavojaus didumą ir pabrėžė, kad šioje bendroje kovoje prieš šį priešą tegali būti taip ar ne. Arba susikurs naujoji Europa ir visų gyvenimui duos erdvę, arba turės visi žūti. „Vokiečių kareiviai miršta ir už jus!" Po to jis nurodė ir Lietuvai tenkančias pareigas ir visus dirbančius skatino dirbti savo darbą, kad kiek galima greičiau ir tikriau ateitų laimėjimas.

Pirmadienį vakare Marijampolėje vyrų choras sudainavo liaudies dainų. Reicho komisarui buvo dovanota viena medžio raižinių dovanėlė. Reicho komisaras grįžo tą patį vakarą į Kauną, lydimas generalinio komisaro Dr. von Renteln, SS brigadefiurerio generalmajoro Wysocki, Kauno apygardos komisaro brigadefiurerio Lenzen, pirmojo generalinio tarėjo gen. Kubiliūno ir Reicho komisaro štabo vyrų. Pakeliui dar buvo apžiūrėtas cukraus fabrikas su jo visais įrengimais.

STOCKHOLMAS. Švedų spaudos žiniomis iš Londono komunistinio laikraščio „Daily Worker" Stafford Cripps manąs išeiti iš britų vyriausybės sąstato, nes daugeliu atžvilgiu viskas vyksta prieš Crippso politiką, kaip pav. lėtumas sukurti antrąjį frontą, priemonės Indijoje ir anglų vyriausybės nenoras įvesti anglies normas.

Brazilija paverčiama ūkinio išnaudojimo objektu

BERLIN X.12. Ženevoje gautomis iš New Yorko žiniomis, vis labiau pasitvirtina Roosevelto pastangos pasiimti sau Pietų Amerikos valstybių ūkinę kontrolę. New Yorko pramonės sluoksnių pareiškimu, į Braziliją vyks ekspertų misija, kuri ištirs galimumą įsteigti Brazilijoje plačią aliuminijaus pramonę. Misija ištirs galimumus tuoj pradėti parengiamuosius darbus.

Aišku, ką reiškia vietos ekonominiam gyvenimui ištisos amerikiečių esminės pramonės šakos įsteigimas Brazilijos teritorijoje. Rooseveltui klusni Brazilijos vyriausybė sąmoningai paveda visą savo krašto ūkinį gyvenimą Jungtinių Valstybių imperializmo žiniai. Tuo būdu anksčiau buvusi tokia turtinga ir nepriklausoma Brazilija, dabar palaipsniui paverčiama Jungtinių Valstybių išnaudojimo objektu.

„Amerikiečių rankose per daug pinigų"

„News Chronicle" apie savo sąjungininkus

ŽENEVA. „News Chronicle" Vašingtono korespondentas rašo, kad galima esą numatyti, jog amerikiečiams dabar ateisią sunkesni laikai, ir kad šio karo būvyje jie būsią priversti smarkiai sumažinti savo gyvenimo lygį. Daugelis amerikiečių tuo tarpu dar nematą visų sunkumų, kuriuos atnešianti ateitis. Jie nors ir laukia, kad būsiąs įvestas prekių normavimas ir kad jų sumažės, tačiau tai dar esą ne viskas. Dar neseniai finansų komisijos pirmininkas pareiškęs, kad apie trečdalį savo pajamų amerikiečiai turėsią sumokėti kaip mokesčius. Reikia manyti, rašoma straipsnyje, kad trečdalio nepakaksią. Amerikiečiai turį pamažu įsisąmoninti faktą, kad jų rankose esą per daug pinigų ir kad tuos pinigus jie vėl turį atiduoti ten, iš kur juos gavo. Amerikiečių vadai, kurie gerai žiną, kokia nemaloni yra ši mintis jų tautiečiams, jau svarstą, kaip tokios priemonės atsilieps į visuomenės nuotaiką.

Toliau „News Chronicle" korespondentas padaro įdomių pastabų apie Roosevelto agitacinius metodus. Nuo JAV įžengimo į karą, rašo jis, amerikiečius buvo stengiamasi paveikti dvejopu būdu. Visų pirma, oficialūs organai stengiasi sudaryti įspūdį, tarytum šį karą Jungtinės Valstybės jau būtų laimėjusios. Tačiau visuomenė greitai pastebėjusi apgaulę. Po to imta stengtis įvaryti amerikiečiams baimę. Kiekviena proga buvę pabrėžiama, kad Amerika šį karą galinti pralaimėti. Prezidentui grįžus iš savo kelionės po Jungtines Valstybes, šis bauginimo periodas pasibaigęs, ir dabar kalbama apie amerikiečių realumo jausmą. Buvo tad metamasi iš vieno kraštutinumo į kitą. Ar rastas vidurys, dar nesą aišku, tačiau esąs faktas, kad milijonai amerikiečių į šį karą žiūri kaip į nemalonų ir trukdantį dalyką.

BUKAREŠTAS. Spalio 10 d. tarp bulgarų ir rumunų pasirašyta sutartis dėl tilto per Donują pastatymo. Netrukus bus pradėti paruošiamieji darbai, kurie užtruks apie metus.

Nauji įrodymai, kad oficialus spalio 10 d. anglų vyriausybės pareiškimas yra melagingas

BERLIN X.12. Iš parodymų abiejų vokiečių kareivių, kuriems pavyko Sercq saloje pasprukti iš anglų nelaisvės, aiškėja naujų smulkmenų, kurios įrodo anglų vyriausybės spalio 10 d. oficialaus pareiškimo neteisingumą. Anglai, kaip žinoma, pareiškė, kad jie vokiečių kareiviams surišę rankas tam, kad vyrai, kuriems buvo pavesta juos nuvesti, galėtų juos vesti laikydami už pažastų. Tačiau minėti du vokiečių kareiviai per savo tardymą pareiškė, kad jie už pažastų nebuvę laikomi. Penki vokiečių belaisviai buvo kiekvienas dviejų anglų surišti ir nuvesti. Eiti turėjęs vienas belaisvis priešais du anglus.

Anglų vyriausybė savo pareiškime beginklių vokiečių belaisvių nužudymą aiškina tuo, kad belaisviai pakelyje į laivus turėję būti vedami pro vokiečių kareivines. Tas tvirtinimas taip pat klaidingas. Nuo tos vietos, kur penki vokiečių kareiviai buvo paimti į nelaisvę, iki laivų nereikėjo eiti pro jokias kariuomenės patalpas ir jokius pastatus.

„Niekas jau nebetikės anglų ir amerikiečių garbės žodžiu"

ŽENEVA. X. 12. Laikraščio „Daily Herald" korespondentas iš Amerikos praneša, kad šiuo metu amerikiečius niekas taip nejaudina, kaip Willkie ir Stalino pareiškimai, lygiai kaip ir debatai dėl antrojo fronto. Kiekvienas amerikietis jaučiąs, kad čia yra tokie dalykai, kurie liečia visus Jungtinių Valstybių piliečius, juo labiau, kad sovietinis sąjungininkas yra smarkiai paliestas. Pasikalbėjimų metu be atvangos keliamas klausimas, ar Willkie ir Stalinas savo viltyse dėl antrojo fronto nėra suklydę.

Dabar Stalino atsiųstasis Associated - Press atstovui Maskvoje laiškas Jungtinių Valstybių visuomenėje sukėlė susijaudinimą, nes tame laiške buvo pasisakyta visiškai atvirai. Stalinas visiškai blaiviai konstatavęs, kad sąjunginin-kų paramos iš viso nesą galima lyginti su ta parama, kurią amerikiečiai yra suteikę kitiems sąjungininkams. Nenorėdamas agituoti už naujo fronto Europoje sudarymą ir nenorėdamas sakyti, kad amerikiečiai iš viso džiaugiasi antrojo fronto mintim, jis, korespondentas, turįs pažymėti, kad šiandien visa Amerika vienbalsiai klausianti, kam, būtent, Sovietų Sąjungai buvo suteiktas pažadas dar šiais metais sudaryti antrąjį frontą. Sąjungininkai kartą visam laikui turį aiškiai žinoti, jog čia buvo grasinimas patirti moralinį pralaimėjimą. Jei jiems nepavyksią įrodyti, kad Sovietų Sąjungai tokių pažadų nebuvo padaryta, visas pasaulis su nepasitikėjimu nuo jų nusigręšiąs ir niekas jau nebetikės anglų ir amerikiečių garbės žodžiu.

KRONIKA

ATSISVEIKINIMAS SU LIETUVIAIS SAVANORIAIS Į DARBO TARNYBĄ PRIE KARO MUZIEJAUS

Oš. Kaunas, X. 12. Trečiadienį, spalio 14 dieną, 10 valandą priešpiet prie Karo Muziejaus, Kaune įvyks antrasis atsisveikinimas su lietuviais savanoriais į Reicho darbo tarnybą. Į tas iškilmes, kuriose dalyvaus ir RDT orkestras, nuoširdžiai kviečiami gyventojai.

CUKRINIŲ RUNKELIŲ AUGINTOJŲ REGISTRACIJA NUSTATYTA LIGI SAUSIO 1 D.

Visi senieji ir naujieji cukrinių runkelių augintojai ateinančių metų cukrinių runkelių auginimui turi užsiregistruoti ligi 1943 m. sausio 1 d. Augintojai cukrinių runkelių auginimui registruojasi per valsčių savivaldybes, kartu pranešdami, kokį plotą jie užsės cukriniais runkeliais. (r)

DAIL. V. DILKA PASKIRTAS TAIKOMOSIOS DAILĖS INSTITUTO DIREKTORIAUS PAVADUOTOJU

Dailininkas Vincas Dilka, buvęs Kauno VIII gimn. inspektorium, paskirtas Taikomosios Dailės Instituto direktoriaus pavaduotoju. (n)

ATIDARYTAS VILNIAUS DAILĖS MUZIEJUS

Po ilgesnės pertraukos vėl atidarytas lankyti Vilniaus Dailės Muziejus.

Muziejus, be senojo meno skyriaus, papildytas tautodailės skyriumi, kuriame išdėstyti liaudies religinės skulptūros pavyzdžiai, medžio raižiniai, sodžiaus kalvių darbo kryžiai ir kt.

Be to, muziejuje surengtos dvi parodos: senosios tekstilės ir senojo Vilniaus. Pirmoji vaizduoja mūsų krašto audimo ir siuvinėjimo meno išsiplitimą nuo XVI amžiaus. Senojo Vilniaus parodoje surinkta gausi senų piešinių, graviūrų, litografijų ir kt. medžiaga, vaizduojanti Vilniaus miesto praeitį. (n)

VYKDOMI MEDELIŲ SODINIMUI PARUOŠIAMIEJI DARBAI

Dabartiniu metu visuose agronomų rajonuose vykdomi medelių sodinimui paruošiamieji darbai. Daugiausia bus atsodinami per pastaruosius metus iššalę sodai. Vilniaus apskrityje numatoma šį rudenį pasodinti iki 5.000 įvairių vaismedžių. (n)

PARAMA KARIAMS RYTUOSE

„Karys" rašo, kad paskutinėmis dienomis gauta keletas pašto perlaidų ar tiesiai redakcijai įteikta piniginių aukų, prašant mūsų dalinius kiek galima geriau aprūpinti periodine spauda bei knygomis. Paminėtiems reikalams V. Matuzevičius iš Krinčino prisiuntė 100,— RM, F. Prosevičius iš Tauragės — 20,— RM, vilnietis kun. Dvaranauskas — 20,— RM.

KAIP SKIRSTOMOS ŠUNŲ MOKESČIO RINKLIAVŲ LĖŠOS

Patirta, kad šunų mokesčio lėšų 50% eina apskrities savivaldybių naudai, kita 50% valsčių ir antraeilių miestų savivaldybių naudai. Pirmaeilių miestų savivaldybės paima sau šių lėšų visą 100%.

„MAISTO" TARNAUTOJŲ IR DARBININKŲ DOVANA MŪSŲ KARIAMS RYTUOSE

Akc. „Maisto" B-vės Kauno fabriko ir skerdyklų tarnautojai ir darbininkai iš suaukotų pinigų nupirko Lietuvos batalionams Rytuose du radijo imtuvus ir 465 knygas. Radijo aparatai per Lietuvos Savisaugos Dalių ryšių karininko štabo švietimo karininką siunčiami mūsų batalionams į Rytus.

PROTOKOLAI UŽ ŠVIESŲ NEAPTEMDYMĄ

Paskutiniuoju laiku policija pradėjo griežčiau tikrinti šviesų aptemdymą ir prieš šviesų aptemdymo nuostatų nesilaikančius piliečius imtis griežtesnių priemonių. Už prastą šviesų aptemdymą rašomi protokolai; įspėjimai dabar retenybė. Spalio 9 d. šeštosios policijos nuovados ribose už šviesų neaptemdymą surašyti 27 protokolai, o sekančią dieną trečiosios policijos nuovados ribose — 10 protokolų. (r)

PANAIKINTA LSD VILNIAUS APYGARDA

„Karys" praneša, kad Vokiečių Policijos Vado Lietuvoje įsakymu, nuo rugsėjo 30 d. Vilniaus SD Apygardos štabo darbas sustabdomas ir Vilniaus apygarda panaikinama.

Nuo spalio 1 d. Vilniaus apyg. priklausiusių batalionų ir dalinių reikalus tvarko Ryšių Karininko štabas Kaune, prie Vokiečių Policijos Vado Lietuvoje.

ATGAIVINAMA LIGONIŲ KASA

Kaip praneša vilniškė spauda, tenžadama atgaivinti Ligonių Kasa, kuri veiks pagal Vokietijoje išleistus nuostatus.

VISUOTINIS LIETUVOS DAILININKŲ S-GOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

įvyks spalio 25 d. 12 val. Kaune, Liet. Dailininkų Sąjungos patalpose, Maironio 38. Bus svarstomi organizaciniai klausimai. **Valdyba**

NAUJAI ATGAUTOSE SRITYSE JAU SUREGISTRUOTI 1.624 TREMTINIAI

Naujai prijungtose srityse — Ašmenos, Svyrių, Eišiškių ir Švenčionių apskričių vietovėse — iki šiol jau užregistruoti 1.624 tremtiniai. Tačiau šis skaičius dar nepilnas, nes yra valsčių galutinai nesutvarkiusių ištremtųjų sąrašų. Daugiausia ištremta vyrų — 979, moterų — 621 ir nežinomos lyties — 24.

Pažymėtina, kad į šį skaičių neįeina dingusieji arba žuvusieji karo metu. Tokių asmenų bus keli tūkstančiai. Jų skaičius kasdien didėja, ir registracija dar vykdoma.

TECHNOLOGIJOS FAKULTETO STUDENTAI GINS DIPL. PROJEKTUS

Spalių 15 d. (ketvirtadienį) 12 val. VDU I rūmuose įvyks viešas Technologijos Fakulteto Tarybos posėdis, kuriame Techn. Fakulteto studentai — diplomantai gins savo diplominius darbus bei projektus:

1. **Mackevičius** Leonas — dipl. darbas „Vartoto kaučuko regeneratogamyba ir jo panaudojimas naujiems gaminiams"; dipl. projektas „Kaučuko gaminių fabrikas".

2. **Gasparėnas** Kazys — dipl. darbas „Laisvos kalkės cemento klinkeryje modulius keičiant"; dipl. projekt. „Portland cemento fabrikas Skirsnemunėje 120.000 to metinės gamybos".

3. **Šukys** Vytautas — dipl. darbas „Veršelių skūrų gerbavimas chromo druskomis"; dipl. projekt. „Odų fabrikas".

4. **Stulpinas** Balys — dipl. darbas „Šarminio modulio įtaka tirpstančio stiklo tirpalų PH"; dipl. projekt. „Tirpstančio stiklo fabrikas".

5. **Boruta** Jonas — dipl. projektas „8.000.000 metinės gamybos mechanizuota plytinė S. Kalvarijoje".

6. **Ramanauskas** Antanas — dipl. projektas „Audykla šilko audinių fabrikui „Kauno Audiniai".

7. **Starkus** Pranas — dipl. projektas „Popkės fabrikas Mažeikiuose".

RASTI DAIKTAI

Kauno m. policijos centriniam radinių sandėly, esančiam prie 3-čios nuovados, yra atnešti šie rasti daiktai: 1) moteriškas laikrodėlis, 2) du moteriški žieminiai paltai, 3) vienas vaikiškas paltas, 4) raktai, 5) skėtis — lietsargis, 6) šalikas, 7) keletas įvairių piniginių.

Minėtų daiktų savininkai gali juos atsiimti sandėly darbo valandomis: 8—18 val.

VILNIUJE SUNAIKINTA 70 ŠUNŲ

Vilniaus mieste, kovojant su pasiutimo liga sunaikinta 70 įtartinų šunų.

LGSF dvidešimtmečio šventė

Šiemet sukanka 20 metų, kai Lietuvos Gimnastikos ir Sporto Federacija, sutrumpintai žinoma LGSF vardu, įsijungė į sportinį sąjūdį. Po LFLS tai viena seniausių lietuviškųjų sporto organizacijų, turėjusi nemažos reikšmės Lietuvos sporto ir fizinio auklėjimo gyvenime. Reikia pažymėti, kad iš pat pradžių LGSF pasuko į sveikai suprastą sporto sritį: nesivaikė tik rekordų, kurių kvaitulys tąsyk buvo daugi pagriebęs, bet rūpinosi platesniais tikslais, būtent — per sportą bei žaismą auginti stipriadvasią ir fiziškai pajėgią jaunuomenę. Dėl to LGSF stengėsi veikimo svorį koncentruoti į platesnių jaunimo masių sutelkimą ir visoje visuomenėj skleisti taurias sportines idėjas.

Išgyvenusi įvairius periodus ir metus buvusi bolševikų uždaryta, LGSF dabar vėl aktyviai įsijungė į lietuviškąjį sporto sąjūdį ir kaskart stiprėja ir duoda gražių vilčių ateičiai. Praeitą savaitgalį Kauno valstybiniam aikštyne LGSF įvairių sporto varžybų ženkle atšventė savo dvidešimtmečio jubiliejų.

Šeštadienį 14,30 val., susirinkus per 2000 žiūrovų, šventė buvo iškilmingai atidaryta. Vyr. šventės vadovo adv. A. Keturakio vadovaujamos, įvairios komandos ir gausūs tautinių šokių šokėjai išsirikiavo prieš tribūną. Pirmasis kalbėjęs prof. B. Vitkus, buv. ilgametis LGSF pirmininkas, trumpai priminęs LGSF ankstybesniąją veiklą, nusakė dabartinio momento sportinius uždavinius. Pasveikinęs šventės varžybų dalyvius ir iš anksto padėkojęs kitų organizacijų sportininkams, dalyvaujantiems šioje šventėje, jis pabrėžė dalyvavimą Ašmenos sportininkų, kurie į Kauną atvyksta pirmą kartą, ir pakvietė Švietimo Gen. Tarėją Dr. Pr. Germantą atidaryti šventę.

Sportas — pareiškė Dr. Pr. Germantas atidaromojoj kalboj, — yra antroji mokykla, kur išmokstama ne skaityti, ar rašyti, bet gyventi. Per sportą ugdomos didžiai reikalingos savybės, kaip drąsumas, žvalumas, energiškumas ir ryžtingumas. Dėl to sportas nėra prabangos dalykas, bet priemonė išugdyti energingai visuomenei. Švietimo Vadyba, pasukus nauja auklėjimo kryptimi, ypatingai rūpinasi sporto protegavimu mokyklinio jaunimo tarpe, gi LGSF ir kt. organizacijos sportines idėjas skleidžia plačiuose visuomenės sluoksniuose. Aš manau, — toliau pareiškė Dr. Germantas, — kad ateis laikas, kai visas kraštas bus nusėtas sportinėmis organizacijomis, o kas joms aktyviai nepriklausys, tas eis į rungtynes ir pergyvens jų įvykius. Dabar sunkus metas, bet turim pasidžiaugti, kad ir šiandien galime švęsti šventę laisvai. Aš turiu padėkoti vokiečių civilinei valdžiai ir Wehrmachtui, kurie parodė ir rodo daug palankumo sportui".

Baigdamas Dr. Pr. Germantas palinkėjo sportininkams ko didžiausios sekmės ir pareiškė, kad Švietimo Vadyba bus visada pasiryžusi pagelbėti, padėti.

Po to sekė tautinių šokių šokėjų, vad. mokyt. Eidukevičiūtės, pasirodymas. Šoko Perkūno klubo nariai ir narės. Vyrai ir moterys sušoko didelį pritarimą susilaukusius šokius, kaip „Šustą", „Kalvelį" ir lietuviškų tautinių šokių popuri, o moterys dar „Blezdingėlę" ir „Kepurinę". Paskui buvo pradėtos varžybos.

FUTBOLE PIRMAUJA LFLS

Šventėj buvo surengti du futbolo turnyrai. Viename iš jų kovojo žymiausios Kauno ir Vilniaus vienuolikės, kitame susibūrė keturios jaunučių komandos. Pirmame turnyre dalyvavo LGSF I, LGSF II, Tauras, LFLS, Perkūnas, Kovas, Vilniaus LGSF ir DSG. Pirmuosiuose susitikimuose LGSF II netikėtai nugalėjo LGSF I. Rungtynių laikas (2 kėliniai po 30 min.) davė lygiąsias 1:1, tad nulėmė baudiniai. Toliau DSG įveikė Taurą 2:1. Rungtynės buvo gana įdomios ir permainingos. Tauras, atsiminus paskutiniuosius vienuolikės pasirodymus Kauno pirmenybėse, buvo laikomas šio susitikimo ir turnyro favoritu. Be to, LFLS laimėjo prieš Vilniaus LGSF 3:1 ir Perkūnas įtikinančiai nugalėjo Kovą 3:1. Pusiaubaigminiuose žaidimuose susitiko LGSF II — DSG ir Perkūnas—LFLS. DSG įveikė LGSF II 1:0 ir LFLS paklupdė Perkūną 2:1. Baigmės priešininkai LFLS ir DSG sukovojo korektiškai ir, būdama žymiai pranašesnė, LFLS laimėjo 3:1 (2:0). Pirmas kėlinys priklausė LFLS ir buvo žaidžiama DSG puséje, tik prie vartų buvo delsiama. Antrame kėliny DSG atkuto ir buvo atviras žaidimas. Iš LFLS neblogai pasirodė nenumaldomas įvarčių mušėjas kairysis sparninis Rinkevičius, iš DSG kairysis gynikas Knitteris, žaidžias ir kitose pozicijose. Atskirai minėtinas teisėjas Brazauskas, kurio vadovaujamos rungtynės buvo labai korektiškos ir smagios akiai. Beje, Brazauskas, žaidžias LGSF I-moj vienuolikėj ir [illegible]mas kaip žaidikas, treneris bei te[illegible]jas, gali pasidžiaugti taip pat dvidešimtmečio sukaktimi. Tiek metų jis avi futbolininko batus. Lietuvos sporto istorijoj tokia paskiro futbolininko sukaktis nėra dažna.

Jaunučių futbolo turnyre sukaktuvininkams geriau vyko ir abi vienuolikės užėmė pirmąsias vietas. Baigmėje LGSF I įveikė LGSF II 3:0. Prieš tai LGSF I laimėjo prieš I amatų mokyklą 8:0 ir LGSF II — prieš IV amatų mokyklą 4:0. Futbolo prieauglis akimirkomis parodė geresnių dalykų ir teikia vilčių, nors tenka atkreipti dėmesį, kad būtų pasirūpinta ir auklėjamąja puse, kuri jaunučiuose būtų tinkamai įskiepyta, nes futbolininkas turi būti kultūringas, bet ne padauža.

DVIGUBA LGSF PERGALĖ KREPŠINYJE

Krepšinio turnyrų žaidimai vyko KKR salėje ir halėje. Vyrų gr. dalyvavo 10 ekipų ir moterų gr. 3 ekipos. Tiek vyrų, tiek moterų rungtynės buvo įdomios.

Vyrų gr. pasekmės: Ašmenos LGSF —Tauras 21:12, LFLS—Universiteto SK 13:11, Perkūnas—LGSF II 30:0 (be žaidimo), Kauno Teniso Klubas—Kovas 23:10, Kauno LGSF—Ašmenos LGSF 31:7, Kauno Teniso Klubas—Vilniaus LGSF 15:7. Pusiaubaigminei kovai liko keturios komandos: Kauno Teniso Klubas, LGSF, LFLS ir Perkūnas. Pusiaubaigmėje LGSF aiškiai laimėjo prieš LFLS 34:15 ir Perkūnas laimingai nugalėjo Kauno Teniso Klubą 24:22. Baigmėje LGSF didele pasekme sukirto savo didįjį varžovą Perkūną 40:24. LGSF penketukas sužaidė labai energingai ir buvo vertas įtikinančios pergalės. Perkūno ekipa pasirodė nervingai ir prieš eikliai dirbančius LGSF žaidikus turėjo pasiduoti.

Moterų gr. pergalė atiteko taip pat sukaktuvininkams. LGSF nugalėjo baigminį varžovą LFLS 23:8, o prieš tai LFLS ekipa laimėjo prieš Perkūną 14:7.

PUZINAUSKAS NUMETĖ DISKĄ 41,17 m

Lengvosios atletikos varžybose įdomusis programos numeris — 5000 m rungtis, kur turėjo susitikti mūsų rekordininkas Vietrinas (Perkūnas) ir šių metų Vokietijos maratono meisteris Weberis, iškrito, nes Weberis nedalyvavo. Vis dėlto lengvatlečiai parodė geresnių dalykų. Daug gyvumo suteikė penki dalyviai iš Sakalo klubo. Varžyboms trukdė šaltokas oras, tad ir pasekmės ne visur tokios, kokios galėtų būti normaliose sąlygose.

100 m vyrams baigėsi Karoso (Perkūnas) pergale — 11,9 sek. Antruoju atbėgo Paškūnas (Universiteto SK) — 12,1 sek., 3. Lilienthalis (Sakala), 4. Vaestrikas (Sakala). 400 m taip pat Karoso laimikis — 55,1 sek., 2. Vaestrikas — 55,8 sek., 3. Godelis (Universiteto SK) — 56,9 sek. 800 m laimėjo Juhansoo (Sakalo) — 2:06,1 min., 2. Žemaitis (LGSF) — 2:10,0 min., 3. Černiauskas (Perkūnas) — 2:10,5 min. 1500 m pirmavo Vietrinas (Perkūnas) — 4:16,9 min., 2. Juhansoo — 4:19,2 min., 3. Žemaitis (LGSF) — 4:22,0 min. 5000 m Vietrinas laimėjo visai lengvai, nes Jurgutis (LGSF) atsiliko apie 400 m. Vietrino laikas — 16:04,0 min. 110 m kliūtinį bėgo du Sakalo lengvatlečiai ir pasidalino vietomis taip: 1. Ounapas — 17,8 sek., 2. Lilienthalis — 18,1 sek. Į tolį įdomi dvikovė tarp Puzinausko (Perkūnas) ir Lilienthalio baigėsi pirmojo laimėjimu — 6,71 m prieš 6,61 m. Trečią vietą užėmė Leščinskas (Perkūnas) — 6,07 m. Į aukštį Leščinskas pasiekė tik 1,60 m. Disko metimo rungtis buvo viena įdomesnių. Puzinauskas ir čia pasirodė esąs pranašesnis už Lilienthalį ir su 41,17 m užėmė pirmąją vietą. Lilienthalis pasiekė 40,97 m, nors jo geriausia asmeninė pasekmė yra 45,17 m. Trečias Korboja (Sakala) — 37,77 m, 4. Tamulynas (Perkūnas).

Moterų gr. techninės pasekmės: 60 m 1. Dargytė (Perkūnas) — 9,0 sek., 2. Karnilavičiūtė (LGSF) — 9,2 sek., 3. Miliukštytė (Perkūnas) — 9,3 sek., 4. Šidlauskaitė (LGSF); 100 m 1. Karnilavičiūtė — 14,8 sek., 2. Miliukštytė — 14,9 sek., 3. Briedytė (LGSF) — 15,2 sek., 4. Šidlauskaitė (LGSF); į tolį 1. Dargytė — 4,61 m, 2. Karnilavičiūtė — 4,61 m, 3. Briedytė — 4,11 m; į aukštį 1. Karnilavičiūtė — 1,31 m, 2. Briedytė — 1,25 m. Čia pažymėtini Dargytės laimėjimai prieš Karnilavičiūtę 60 m ir šuolyje į tolį.

Tuo būdu sportinė programa buvo baigta. Abi dienas žiūrovų netrūko, nors varžybos ėjo keturiose vietose. Antrąją dieną, be daugio lietuvių ir vokiečių visuomenės, futbolo rungtynes stebėjo ir karo komendantas Lietuvoje.

Apžvelgus grynai sportinę šventės programą, tenka pabrėžti, kad nepasitenkinta vien įvykiais aikštėje. Pirmąją šventės dieną dalyvauta Karo Muziejuje vėliavos nuleidimo iškilmėse, kur valandėlę buvo susikaupta ir padėtas vainikas prie Nežinomojo Kareivio kapo. Vakare Didžiajam Teatre pakiliai praėjo specialus „Aidos" operos spektaklis su didžiuoju sportininkų bičiuliu Kipru Petrausku. Sekmadienį iš ryto programa buvo pradėta pamaldomis Įgulos bažnyčioje, kurias atlaikė kun. Dr. Lukošiūnas.

Šventė baigta sekmadienio vakarą iškilmingu aktu, buvusiu VD Universiteto salėje. Čia adv. A. Keturakis pateikė trumpą LGSF dvidešimtmečio veiklos apžvalgą. Po to sekė sveikinimai, kuriuos savo kalba pradėjo Švietimo Gen. Tarėjas Dr. Pr. Germantas, savo kalboje pabrėžęs sporto reikšmę valingai asmenybei ugdyti ir iškėlęs tą susitelkimą, kurio reikalauja noras pasiekti geresnę sportinę pasekmę.

Po Švietimo Generalinio Tarėjo kalbos Kūno Kultūros Rūmų direktoriaus sveikinimus perdavė M. Zaroskis, o po to sukaktuvininkus sveikino sporto organizacijos. Tarp gautų sveikinimo laiškų ir telegramų buvo ir K. Dineikos, vieno iš LGSF steigėjų, sveikinimas.

Po sveikinimų Gen. Tarėjas Dr. Pr. Germantas išdalijo dovanas, skirtas šventinių varžybų laimėtojams: futbolo — LFLS, jaunučių futbolo varžybų — LGSF, krepšinio vyrų ir moterų — LGSF; iš atskirų asmenų dovanų gavo geriausiai šventėje pasireiškusi lengvatletė E. Karnilavičiūtė, geriausiai šventėje pasireiškęs lengvatletis — Z. Puzinauskas, Kipro Petrausko už bėgimą skirtą taurę — A. Vietrinas; LGSF vyrų krepšinio komanda dar gavo LGSF pirmininko taurę, skirtą geriausiai šventėje pasireiškusiai LGSF krepšinio kom. Dovanomis buvo atžymėti dar keli seni nusipelnę LGSF sportininkai. Be to, LGSF, akto dalyvių labai nuoširdžiai pritariama, pasikeitė dovanomis su šventėje dalyvavusiais Viljandi Sakala klubo atstovais.

Šventės baigiamajame žodyje LGSF pirmininkas Dr. Pr. Padalskis iškėlė sportą ir gimnastiką kaip tautos sveikatingumo, solidarumo, ryžtumo ugdymo priemonę ir pažymėjo, kad tai ir bus idėjos, kuriomis LGSF vadovausis savo tolimesnėje veikloje, drauge su kitomis sporto organizacijomis siekdama paskleisti sportines idėjas kuo plačiausiuose tautos sluoksniuose.

Šventės uždaromasis aktas baigtas Himnu. **K. Čk.**

NAUJAS PRANCŪZIJOS 10.000 M BĖGIMO REKORDAS

Bordeaux įvykusiose lengvosios atletikos rungtynėse prancūzas Lalanne 10.000 m bėgime pasiekė puikią pasekmę — 30:22,8. Tuo būdu jis pagerino per 30-tį metų išsilaikiusį buv. Jean Bouino Prancūzijos rekordą — 30:58,8, pasiektą 1911 m.

Itin geroje formoje šiuo metu yra prancūzų plaukikas Lucien Zins. Sekmadienį Troyes įvykusiose rungtynėse jis 400 m nugara nuplaukė per 5:15,6 min. Plaukdamas 400 m, jis 100 m atstume parodė laiką 1:10,9, 200 m 2:30,7 ir 300 m 3:53,5. Europos rekordas šiame atstume ligi šiol priklausė švedui Bjoern Borgas.

SPARKASSE in KAUEN—TAUPOMOJI KASA KAUNE

šiandien atidaro Lietuvos Banko patalpose savo pirmąjį

Vyriausią Skyrių Marijampolėje

žemiau dedamu pavadinimu:

Sparkasse in Mariampol

Taupomoji Kasa Marijampolėje

Taupomosios Kasos Kaune Vyriausias Skyrius

Priima:

indėlius-taupmenas, depozitus,
atidaro einamąsias sąskaitas,
išduoda kreditus.
atlieka čekių, perlaidų ir visas
kitas bankines operacijas.

Viešosios teisės, visuomenei naudinga su ypatinga mažamečių indėlių apsaugos teise, piniginė įstaiga.

Rašytojų likimas Sovietų Sąjungoje

Neseniai Sovietų Rusiją palikęs Ivanovas-Razumnikas pateikia nemaža įdomios medžiagos apie rašytojų likimą Sovietuose, kurios dalį pateikiame ir savo skaitytojams.

Daug yra žuvę rašytojų per tuos sunkiuosius metus, tiek daug, kad jų visų ir suminėti negalima. Papasakosim tik apie kai kuriuos, nes visų juk negalima suminėti. Taip, pavyzdžiui, apie 1937 m. Ježovo „pogromo" aukas — provincijos rašytojus neturiu jokių žinių. Tačiau ir be jų sąrašas ilgas.

Galima sakyti, kad šį sąrašą pradeda Aleksandras Blokas (miręs 1921 m. rugpiūčio 7 d.), pasmaugtas tos dvasinės kontrrevoliucinės bangos, kurią užgriovė bolševikai. Po pusantro mėnesio buvo sušaudytas žymus poetas N. Gumiliovas. Juk bolševikai negalėjo netrokšti sau tokios garbės, kokią nusipelnė didžioji prancūzų revoliucija, nugiljotinavusi André Chenier!

Nors viešų sušaudymų daugiau nebuvo, bet kiek žuvo rašytojų slapta, vieni sušaudyti, kiti nuteisti „dešimt metų griežtos izoliacijos be susirašinėjimo teisės". 1937—1938 m. Butirkų kalėjimo kamerose buvo kalbama, kad „už špionažą" buvo sušaudytas Borisas Pilniakas, o tomis pat žiniomis, net ir sovietams daug pasidarbavę Averbachas ir Mykalojus Kolcovas. Kaip žinoma, pirmasis buvo Jagodos žentas ir visasąjung. proletarų poetų sąjungos sekretorius, plačiai dalinęs už literatūrinius nuopelnus pasižymėjimo laipsnius ir ordenus ir praturtinęs ano meto literatūrinę kritiką savo nemokšiškais straipsniais bei nuodijęs iš kairės ir dešinės visus, kuriuos tik norėjo. Iš dalies dėl jo kaltės nusižudė ir talentingasis Majakovskis. Prieš nusišaudamas jis buvo parašęs ilgą laišką, kuris, deja, dėl namiškių liūdesio ir išsiblaškymo nebuvo tinkamai apsaugotas. Net adresatas liko nežinomas, nes atvykęs Jagodos padėjėjas Agranovas, „literatūrinių dalykų specialistas", pasistengė jį pačiupti ir padėti į GPU archyvą. Po Jagodos buvo sušaudytas ir Agranovas.

Jasenino žuvimas 1925 m. ne vien tik su jo liga yra tampriai sietinas (žiūr. jo priešmirtinę poemą „Juodasis žmogus"); juk ir jo liga kilo tik dėl to, kad negalima buvo rašyti ir kvėpuoti sovietinio rojaus slėgiančioje atmosferoje. Apie tai žinau iš pasikalbėjimo su pačiu Jeseninu, kurs 1924 m. vasarą pas mane buvo atvykęs į Carskoje-Selo. Po dešimties metų Maskvoje baigė savo gyvenimą neatsargiai į sovietišką rojų grįžusi Marina Cvetajeva drauge su poetu Borisu Pasternaku...

Jau minėtasis Mikalojus Kolcovas, galingosios „Pravdos" bendradarbis, grįžęs iš Ispanijos, netrukus staiga pranyko Lubiankos kalėjime, iš kur jau daugiau nebegrįžo. Nors ir ne į temą, bet čia minėtinas gabus meninininkas Šuchajevas, kurs, trisdešimtųjų metų vidury atvykęs su žmona iš Paryžiaus, pateko į „Ježovo valdymo metą" ir, kaip nelaiku repatrijavęs bei kaltinamas „špionažu", buvo atskirtas ir išsiųstas drauge su žmona į Sibirą. Mat, jie susirašinėję su savo draugais paryžiečiais.

Įdomus likimas ištiko ir žymų rašytoją kunigaikštį Svetopolką-Mirskį. Pažymėtina, kad jis buvo užėmęs gana žymią vietą „europinėj" rusų literatūroj; be to, buvo kritikas ir istorikas, ypač vertinamas Anglijoj. Suviliotas Maksim Gorkio pamokymų ir pasakojimų apie Rusijos literatūrinės veiklos žydėjimą, panaikinus Visasąjunginę Proletarų Poetų Sąjungą (VAPP), kunigaikštis Svetopolk-Mirskis grįžo atgal į tėvynę, kur, pasivadinęs tiesiog Mirskiu, stojo į sovietų kritikų ir istorikų eiles. Šiam vargšui rašytojui ne kartą teko spausdintu žodžiu apgailestauti savo rašiniuose pasitaikiusias „marksistinės ideologijos" klaidas, bet kol buvo gyvas jo didysis užtarėjas Maksim Gorkis, jis buvo pakenčiamas ir neliečiamas. Bet štai mirė Maksim Gorkis, kaip tik tuo metu iškilo garsusis Ježovas — ir Svetopolk-Mirskis buvo tučtuojau areštuotas; aišku savaime, už „špionažą", nes, tur būt, ir jis buvo tiek neatsargus, kad susirašinėjo su Europoje likusiais savo draugais ir giminėmis. Jį išsiuntė į Tolimuosius Rytus, į nelemtą Nogajevo užuteki, kur jis 1939 ar 1940 m. ir mirė. Mirė badu, — taip praneša iš to pragaro kitas rašytojas (kažin ar dar gyvas) puškininkas Julius Oksmanas, — dar viena šlykštaus teroro auka.

Aš užtikrinu visa, ką čia esu papasakojęs, bet ne visada galiu užtikrinti, koks pagaliau buvo likimas mano išvardijamų rašytojų, nes kaip sužinoti: sušaudytas ar nuteistas „dešimt metų griežtos izoliacijos be susirašinėjimo teisės", tai tirštos miglos, kuriomis GPU uždengia tokios rūšies dalykus. Štai, pavyzdžiui, visuose rusų teatruose išgarsėjęs dramų „dirbėjas" Jagodos draugas ir bičiulis, pramintas „sovietų Šekspyru ir Moljeru", rašytojas Kiršonas. Savo prastomis komedijomis jis užpildydavo visų miestų scenas, uždirbdavo apie milijoną rublių per metus, turėjo savo vilą Juodųjų jūrų pakrantėje. Ir štai, 1937 m. tiesiog iš nuosavos vilos jis buvo nugabentas į atskirą kamerą Liubiankos kalėjime. Iš kur ir kaip sužinoti, ar jis buvo sušaudytas (kalėjime tai buvo tvirtinama), ar uždarytas „dešimčiai metų" akmeniniame izoliaciniame maiše? Štai dar vienas, koks jis bebūtų, rašytojas, išbrauktas iš gyvųjų tarpo.

Arba dar viena iliustracija. Garsus mintytojas, mokslininkas ir rašytojas Povilas Florenskis, drąsiai pasipriešinęs atsisakyti šventiko luomo, ištvėręs keletą persekiojimo ir ištrėmimo metų, 1930 m. pradžioje staiga buvo sugrąžintas į Maskvą ir paskirtas vienos įstaigos vadovu. Šioje įstaigoje buvo daromi teoriniai ir praktiniai elektros tyrinėjimai. Mat, Florenskis buvo ne tik filosofas ir rašytojas, bet ir stiprus matematikas, parašęs nemaža metageometrijos ir aukštosios matematikos srities knygų. Bet to paties Ježovo netrukus buvo išbrauktas iš gyvųjų tarpo. Sušaudytas ar ištremtas? Net ir jo šeima, kurią aš buvau sutikęs Zagorsko mieste, laiko jį žuvusiu, nors nežino, kuriuo būdu jis žuvo.

O štai keletas prisiminimų iš pasimatymų kalėjime. Butirkų kalėjimo 45 kameroje aš atsitiktinai sutikau gana plačiai žinomą marksistą „literatūros žinovą" A. Ležnevą. Tai buvo tirščiausiai prigrūsto kalėjimo laikai, 1937 m. rudenį, kai dvidešimt ketvirtame gulte buvo apie 140 žmonių. Tris dienas mudu gulėjome greta, petys į petį; jei kas norėjo apsiversti ant kito šono, turėjo pirma atsistoti, apsisukti ir tik tada atsigulti, įsisprausdamas tarp dviejų kaimynų. Ležnevas buvo pametęs galvą, negalėjo suprasti, kaip galėjo suimti jį, ištikimą marksistą, kelių palankiausių kritikos knygų autorių. Netrukus jis buvo perkeltas į Lubiankos gelmes, ir daugiau niekas apie jį negirdėjo. Kaltinamas garsiuoju 58 §, 10 p. „kontrrevoliucinis veikėjas". Po metų kitoje bendroje Butirkų kalėjimo kameroje, kuri jau mažiau buvo prigrūsta, aš praleidau keletą mėnesių drauge su žinomu vengrų poetu ir romanistu, spausdinusiu savo ilgus romanus Maskvos žurnaluose. Tai buvo Anatolijus Gidaš, vengras komunistas, gyvenęs po daug žinomo Bela-Kuno dukrą. Ši Bela-Kunas, kurio dėka Gidaš iškilo ir pražydo, 1937 m. buvo suimtas ir patalpintas į žiauriausį kvotos priemonių kalėjimą Leforto, kur su retomis išimtimis, po vienos, dviejų savaičių kiekvienas „prisipažindavo". Anatolijus Gidaš taip pat buvo apkaltintas priklausęs slaptai trockininkų organizacijai, ir po eilės įtikinančių apklausinėjimų, neištvėręs, „prisipažino". Jo likimas buvo nuspręstas: daugiametis izoliavimas arba koncentracinė stovykla; vargu bau — sušaudytas.

Prisipažįstu, kad ne be pasitenkinimo sužinojau iš Gidašo, kad greta mūsų, Butirkų kalėjimo kameroje sėdi jo uošvis budelis Bela-Kunas, kurs kadais visą Krymą aplaistė krauju. Dabar jis buvo ligotas, kvotų sugniuždytas laukiąs savo likimo — sprendimo.

Ir dar vienas susitikimas su rašytoju kalėjime, tiesa, nors ir ne asmeniškas, bet per tardytoją. Feroponas Ivanovičius Sedenko (pseudonimas I. Vitiazjev) buvo nenuilstąs P. L. Lavrovo literatūrinio palikimo tyrinėtojas, spausdino jo kūrinius, paskelbdavo iki tol nežinomus tekstus, sudarė 20.000 lapelių kartoteką apie Lavrovo gyvenimą ir kūrybą. Be to, 1919-26 m. vadovavo „Koloso" leidyklai. 1930 m. jis buvo ištremtas, o jo viso gyvenimo kūrinys — kartoteka sunaikinta. Paskui 1937 m., jau grįžusį iš ištrėmimo, jį vėl suėmė, uždarė į Lubiankos kalėjimą, kur jis buvo žiauriausiu būdu tardomas. Taip atrodo iš jo pasirašytų tardymo protokolų, kuriuos tardytojas man parodė, kaip kaltinamąją medžiagą prieš mane.

Perskaitęs šį kaltinimą, aš buvau siaubo apimtas; ne dėl savęs, bet dėl vargšo Vitiazjevo-Sedenko. Gausūs protokolai prasidėjo taip: „Dabar, kai jau aš įsitikinau, kad NKVD kvotos organams viskas žinoma, laikau tolesnį tylėjimą netikslingu ir esu pasiruošęs viską nuoširdžiai pasakyti..." — o toliau sekė prisipažinimas, padarius visas septynias antibolševikines nuodėmes, išvardijant dešimtis bendrininkų pavardžių, prisipažįstant slaptai dirbus ir dalyvavus teroristinėse grupėse ir daugelį kitų fantastingų dalykų, — aš tuo visai neabejoju, nes ištisoje dešimtyje vietų figūruoja ir mano pavardė. Aš nustebau iš protokolo sužinojęs, kad man buvo pavesti sudaryti Vitiazjevo-Sedenko grupės ryšiai su užsieniu, kad aš jam, Sedenko, parūpindavau Europoje išeinančių antisovietinių knygų, kad jis su tokiu ir tokiu (ištisa eilė pavardžių) buvęs pas maane Carskoje-Selo, kur buvo vedami kontrrevoliuciniai pasikalbėjimai... (Visi šie parodymai buvo duoti 1937 m. birželio mėnesio pradžioje, o aš buvau suimtas tik spalio mėn. pabaigoje. Ilgai gi ruošėsi mane suimti po tokių kaltinimų budrūs tardytojai). Aš tardytojui pareiškiau, kad visi man teikiami kaltinimai yra grynas melas (ką tardytojas ir be to pats puikiai žinojo), tačiau reikalas eina ne apie mane, bet apie Vitiazjevą-Sedenko. Tai buvo energingas, drąsus vyras, dar 1905 m. eserų karo organizacijos narys, jau caro laikais matęs bei pergyvenęs ir kalėjimą, ir trėmimus, ir bėgimą bei naujus areštus. Kaip turėjo nukankinti šį ištvermingą vyrą apklausinėjimų metu, kad jis davė tokius savižudiškus „prisipažinimus!" Manau, kad ir Vitiazjevą-Sedenko galima priskirti prie šio žuvusiųjų rašytojų sąrašo, kurs toli gražu nėra pilnas.

Dar norėčiau papasakoti apie tris „liaudies poetus", kurių vardai, paprastai, mėgstama gretinti: Nikalojų Kliujevą, Sergejų Jeseniną ir Petrą Orešiną. Jesenino likimas jau žinomas. Petras Orešinas stengėsi prisitaikyti, kas jam pradžioj pavyko, bet trisdešimtųjų metų vidury jis krito kaip teroro auka, pateko į kalėjimą, iš ten kažkur buvo ištremtas į koncentracijos stovyklą ar į izoliatorių, žodžiu, dingo be pėdsakų. Nikalojus Kliujevas, vienas žymiausių netolimos praeities poetų, dar 1933 m. buvo ištremtas ir 1937 m. rugpiūčio mėn. mirė. Jo likimas yra toks baisus ir literatūrinis turtas sulaukė tokio nelemto galo, kad apie tai teks atskirai smulkiau pakalbėti. O pabaigai — apie mažai žinomą, bet daug žadėjusį poetą — Aleksiejų Ganiną, kurs įžengė į literatų eiles revoliucijos metais (1917), atspausdinęs „Skifų" rinkiny puikų „Debesų žirgų" eilėraštį. Vėliau sunkiais spaudos griuvimo laikais, kiniško būdu (išpiaustęs lentoje) jis atspausdino keletą egzempliorių savo eilėraščių rinkinio, kurs parodė stipriai brėstantį kūrėją. Tas atviras, laisvę mylįs žmogus nemokėjo slėpti savo antibolševikinių nuotaikų. 1920 m. Vologdoje jis buvo sušaudytas. Tuo būdu išeina, kad ne Blokas ar Gumiliovas, bet Ganinas, sušaudytas metais prieš juos, pradeda žuvusiųjų rusų rašytojų sąrašą.

Suomių lottos aukoja tėvynei kraują

Mažo suomių miestelio, Karelijos fronto užnugary, gatvėj pirmiausiai mums į akis krito nedidelė, sidabrinės spalvos iškabėlė, kurioj simboliškai vaizduojami raudonieji kraujo rutuliukai, greta jų yra Suomijos herbas — liūtai. Ir netrukus mes jau stovime prieš suomių kariuomenės kraujo tiekimo tarnybos šiame mieste vedėją. Tai jauna gydytoja, turėjusi pertraukti mokslą, kad čia eitų karui reikšmingas pareigas. Rankoj ji laiko telefono ragelį ir priima, — kaip mes girdim — iš už 200 km esančios vietos pareikalavimą: „20 butelių kraujo, 0 (nulio) grupės, kiek galima greičiau". Dabar jau beveik 9 val. vakaro. Ryt anksti rytą vokiečių ir suomių fronto ligoninėse numatyta sužeistiesiems kraujo transfūzija...

Gydytoja griebiasi telefono ir ilgokai kalbasi su daugeliu žmonių. Netrukus pradeda varstytis ligoninės, kurioj gydytoja su savo įstaigėle yra prisiglaudusi, durys. Į vidų prieina jaunų mergaičių ir senesnių moterų, jos rodo savo donorų korteles. „Kraujo aukojimas yra garbė ir pareiga tėvynei", skaitome užrašą ant tų kortelių. Ir suomių moters mielai ir savo noru šią pareigą atlieka. Dalis jų jau per aną 1939/40 m. žiemos karą atsiliepė į atitinkamą atsišaukimą ir aukojo kraują. Ir dabar jų pakankamas skaičius kiekvienu metu iššauktos yra pasiryžusios tą pareigą atlikti. Štai Anna Ollikainen, lotta (suomių šaulė) ir daržininkystės mokytoja, jau 6 kartą auktoja kraują. Po penktojo karto ji gavo padėkos laišką su maršalo Mannerheimo parašu. Čia kitos lottos, daug tarnautojų, darbininkių, visų profesijų ir luomų moterys ir mergaitės.

Gydytoja darbuojasi prie savo darbo stalo: taiklus dūris į rankos veną ir jau į sterilizuotą butelį teka gyvybingosios sultys. Kiekvienas ėmimas 400 cm³. Aštuonios, dešimts, dvidešimts butelių pripildomi. Tai paprasti selteriniai buteliai su guminiu uždarymu. Juose kraujas sumišta su tam tikru natriaus citrato skiediniu, kuris padeda kraujui išlikti net iki dviejų savaičių laiko sveikam ir šviežiam. Ant butelių uždedamos etiketės ir padaromi kiti reikalingi užrašai. Ir jau prieš pusę dvyliktos nakties jie kraunami į specialią vėsią dėžę, kurioj laikosi reikalinga temperatūra, nuo 2 iki 8° C. Dvi sanitarės lottos, šoferė ir palydovė įsėda į automobilį su raudonu kryžiumi ir šviesios nakties viduryje su tuo brangiu kroviniu išvažiuoja į tą tolimą kelionę.

Taigi, ryt rytą, kai reikia daryti transfūziją reikalingas kraujas jau seniai yra vietoje. Sušildytas iki kūno temperatūros aukščio jis teka į suomių ir vokiečių karių arterijas, suteikia jiems jėgų, padeda atgauti sveikatą.

Ta proga gydytoja mums patiekia daugiau žinių apie suomių kraujo tiekimo tarnybos darbą. Pasirodo, visą tą darbą tvarko viena visai Suomijai centrinė įstaiga, kuri turi skyrius visuose Suomijos kampuose. Be šio citratinio kraujo, kuris gali būti laikomas ir atsargai, bet neilgiau kaip 2 savaites, ji dar gamina vadinamuosius kraujo plazmos konservus, kurie išsilaiko keletą mėnesių. Tokie konservavimo būdai greta tiesioginio kraujo perpylimo fronto sanitarinei tarnybai sudaro didelę pagalbą, nes visuomet galima turėti po ranka reikalingo kraujo.

— Ne visuomet taip jau sklandžiai vyksta pareikalavimo įvykdymas, kaip šį kartą jūs matėte, — sako gydytoja. — Su krauju reikia elgtis beveik kaip su mažu kūdikiu.

Pasirodo, žiemą, esant 40 ar daugiau laipsnių šalčio kraują vežančius vežimus reikia šildyti, o kraujo butelius apvynioti kailiniais ir antklodėmis, o vasarą reikia jį net šaldyti, nes temperatūra neturi būti žemesnė kaip 2, ir neaukštesnė kaip 8° C.

Tokiu būdu iki pačio fronto, iki artilerijos sviedinių pasiekiamų tvarstomųjų punktų siekia narsiųjų lottų kelionės su kraujo siuntiniais. O neretai, kai suomių daliniai sudaro apie sovietų dalinius savo „motti", arba „katilą" ir jie yra toli įsiveržę į priešo užnugarį, tokius kraujo konservus tenka parašiutais numesti iš lėktuvų, kad pavojingai sužeistiesiems čia pat fronte būtų galima įvykdyti kraujo perpylimą.

Tie ženklai su kraujo rutuliukais ir suomių liūtais yra dar vienas suomių tėvynės narsumo įrodymas.

P K. Dr. K. Bringmann

Žemės ir pieno ūkis Berlyne

Berlynas turi lygiai 4,5 milijonus gyventojų. Viso Berlynas turi 884 kvadratinius kilometrus. Šveicarijoje, kuri laikoma tirštai apgyventu kraštu, 4 milijonams gyventojų tenka 41.300 kvadratinių kilometrų plotas, t. y. daugiau negu 46 kartus didesnis plotas už Berlyną. Reikia pastebėti, kad Berlynas yra ištisa mūrų jūra. Tačiau įsižiūrėjus arčiau į Berlyno gyvenimą, galima nustebti. Berlyno gatvės, aikštės ir susisiekimo plotai apima 292 km², o miškas, parkai ir vandens keliai — 250 km². Tuo būdu lieka mažiau kaip 342 km² kitiems tikslams. Reikia pabrėžti, kad į tą skaičių įeina ir dėmesio vertas Berlyno žemės ūkis. Savaime suprantama, kad iš šio nedidelio ūkio visi 4,5 mil. Berlyno gyventojų negalėtų išsimaitinti, tačiau kas pirmą kartą išgirsta apie šio ūkio pajėgumą, gali tikrai nustebti.

Berlyno žemės ūkio įmonės labai įvairios, tačiau jų tarpe yra nemaža ir tokių, kurios patenkina kasdien 10.000 gyventojų daržovių pareikalavimą, t. y., įstengia daržovių sezono metu pilnai išmaitinti nedidelio miestelio gyventojus. Prie Berlyno žemės ūkių priskaitomi 103 ūkininkų kiemai, mažesnieji turi 30, didesnieji 200 margų dirbamos žemės, 500 šiaip žemės ūkio įmonių ir apie 2000 daržų bei oranžerijų. Į šį skaičių neįeina tie nedideli žemės sklypukai, kuriais rūpinasi patys Berlyno gyventojai.

Pagrindinė Berlyno žemės ūkio gamyba yra daržovės, tačiau, be to, auginama ir kitokie augalai, pavyzdžiui: cukriniai runkeliai, vaisiai ir aliejų turintieji augalai. Savaime suprantama, kad visa tai remiasi ypatingai intensyvia kultūra. Todėl Berlynas šiuo atžvilgiu yra vertas ypatingo dėmesio. Didelis nuopelnas tenka Berlyno miesto savivaldybei už tai, kad ji dešimtmečių bėgyje įrengė ir įstengė apdirbti milžiniškus laukus, kurie, trąšiami kanalizacijos vandeniu, bendrai sudaro nuo 10 ligi 12.000 hektarų plotą. Vienas hektaras kasdien gauna 67 kūbinius metrus trąšų, vandens arba kanalizacijos skysčio pavidale, ir už šią paslaugą savo kelių duoda miestui daržovių derlių 4 kartus į metus.

Berlyno miestas pasižymi ir savo pieno perdirbimo įmonėmis, kurios perdirba atvežtą ūkininkų ir savo ūkio pieną į kitus pieno gaminius. Berlyno žemės ūkis, dėl žinomų priežasčių, atsidūrė miesto pakraštyje, o karvidės yra meiste tarp tirštai apgyventų miesto dalių keturių aukštų namų tarpe. Įrengta maždaug 800 karvidžių su 2000 karvių. Kai kurie karvių laikytojai milžiniškame 12.000 ha žemės plote išnuomavo sau pievos kampelį. Derlingos dirvos dėka jie gali 3, 4 kart šienauti. Tačiau vis dėlto dažniausia pašarą tenka pirkti, nes jo trūksta. Tačiau visus vargus atpildo šviežias pienas. Aplamai, tenka nusistebėti, kaip Berlyne gali taip sėkmingai klestėti ištisi ariamos dirvos plotai, oranžerijos ir pieno ūkis.

„Codex Mussolinianus"

Per dvidešimt su viršum metų fašizmas sukūrė italų tautai visai naują teisės sąvoką. Nuo š. m. balandžio 21 d. pradėjo veikti naujas Italijai civilinių įstatymų rinkinys. Tas rinkinys, tarp kitko (vadinamas „Codex Mussolinianus"), ypač kreipia dėmesį apie nuosavybę ir darbą. Beveik trejetą tūkstančių pastraipų turi naujas civilinių įstatymų rinkinys. Tokiu būdu rinkinys prašoko senąjį rinkinį visu ketvirtadaliu. Čia tenka pastebėti, kad italų teisė nebeturi atskirai veikusios pirklių teisės, kurių pvz. skolos santykiai nagrinėjami bendros prievolės atžvilgiu ir pirkliams ir ne pirkliams.

Šeimos teisė yra papildyta keleriais naujais laidavimais, iš kurių matyti, kad įstatymų leidėjai rūpinosi sustiprinti šeimos ryšius, o taip pat apdrausti šeimos būklę. Be to, geriau yra apdraustas vaikų likimas šalia šeimos, būtent jų kilmės ir paveldėjimo atžvilgiu. Gana didelė reikšmė šeimos, būtent, jų kilmės ir paveldėjikijai, tačiau Italijoje nuo 1929 m., pagal Laterano konkordatą, veikia ir civilinė metrikacija. Savo rėžtu jungtuvės vykdomos tikybiškai.

Gana įdomus juridiniu atžvilgiu yra rinkinio skyrius „Apie darbą". Darbas nebelaikomas „preke", bet tiesiog valstybinio ūkio pagrindu. Tas pagrindas sindikatiniuose kolektyviniuose santykiuose yra apsaugojamas ir tvarkomas. Kitos keturios rinkinio knygos nėra tokios naujoviškos, tačiau ir čia, žingsnis po žingsnio, sutinkama naujojo laiko dvasios įtaka.

Sutvarkyta yra ir jūros arba laivybos teisė atskiru rinkinio skyriumi „Codice della Navigazione". Tai visa sudaro 1300 pastraipų, kurie tvarko vidaus ir krantų vandenų laivyba. Ten pat nustatyta ir oro laivybos taisyklės ir teisės.

Radikaliai pertvarkyta proceso teisė. Anksčiau italų proceso teisė turėjo gana daug trūkumų, nes procesas leido ypatingai ilgai bylas traukti. Visa tai kartais taip nuvargindavo ieškovą, kad pastarasis atsisakydavo ir ieškinio. Kartais bylos galėjo trukti net 10 metų. Dabar visa tai yra sutvarkyta trumpai ir aiškiai veikti.

Apskritai, italų civilinių įstatymų rinkinys davė teisės naujienų. Todėl rinkinys yra numatytas išleisti vokiečių, prancūzų ir ispanų kalbomis. Verčia jį žinomi teisės žinovai. Vertimai žada pasirodyti dar šių metų pabaigoje.

VENGRIJOS GYVENTOJAI

Pagal Budapešto laikraščių pranešimus, Vengrija šiuo metu turinti beveik 15 milijonų gyventojų. Paskutinioji statistika iš 1941 m. spalio 10 d. parodė, kad Vengrija turinti 14.670.000 gyventojų. „Pesti Ujsak" dabar pateikia žinių apie tų gyventojų pasiskirstymą tautybėmis: vengrų esą 11.017.170 arba 75% visų Vengrijos gyventojų, vokiečių 865.530 arba 5,9%, slovakų — 308.070 rumunų — 1.144.260, ukrainiečių — 506.800, pietų slavų — 513.450, žydiškai kalbančių 161.370, kitų, kurių didžiausią dalį sudaro cigonai, 73.350. „L. Z."

Smulkūs skelbimai

Kauno m. Nr. 31 pradžios mokykla skelbia:

Pamestą Irenos Kliauzaitės pradžios mokyklos keturių skyrių baigimo pažymėjimą Nr. 11, išduotą 1942 m. birželio 6 dieną Kauno m. 31 pradžios mokyklos, laikyti negaliojančiu. 15150(1)

Skelbiama, kad Kauno Miesto Savivaldybės tarnautojui Mykolui Buksai š. m. spalių mėn. 6 d. pavogė tarnybinį pažymėjimą, išduotą š. m. gegužės mėn. 4 d. Jį laikyti negaliojančiu ir radus grąžinti Savivaldybei.

Kauno Miesto Savivaldybė

Pamestą portfelį, piniginę ir sąskaitas priklausančias K. M. S. švaros dalies inkasentui Buksui Mykolui, bei pajamų kv. 860 — 8650. Sąžiningo radėjo prašau grąžinti, už tai gerai atlyginsiu. Grąžink V-tai policijos nuovadai arba K. Petrausko 26, b. 1, Buksui Mykolui. 15033(1)

Pagojo vaismedžių medelyne obelaičių, kriaušaičių, žagarvyšnių, serbentų reikia užsakyti iš anksto pas Karpį Nemakščiuose. 15144(5)

Dviderles braškes siųsiu tam, kas prisiųs RM 30 Juodas tresnes ir laukines kriaušaites mainysiu į kt. Vilimienė, Baranausko 3, Mažeikiai. 15143(1)

Keičiu mezgimo mašinai adatas į kitką. Įvairių klasių adatos. Kreiptis Kaunas, Veiverių 22, tel. 28300. 15141(1)

Naują ąžuolinę bačką keičiu į 3 centnerius bulvių. Apžiūrėti Vyšnių 10, b. 4, nuo 15 val. 14978(1)

Š. m. rugsėjo pradžioje Šačių Žemės Ūkio Kooperatyvas pametė išduotus Kretingos Apskrities Maitinimo ir Ūkio Skyriaus leidimus: ruginiams miltams kg. 1.575 Nr. 261889, duotas 1942. VIII. 29 d., kvietiniams miltams kg. 400 Nr. 017753, duotas 1942. V. 8 d. ir miežinėms kruopoms kg. 300 Nr. 261893, duotas 1942.VII.29 d. Radus, prašome grąžinti Kretingos Apskrities Maitinimo ir Ūkio Skyriui, arba laikyti be vertės. 15220(1)

1941 m. birželio mėn. 22 dieną sekmadienio vakarą, bolševikams bėgant, išgelbėjau žmogų, kurį bolševikų milicininkas norėjo nušauti. Labai prašau atsiliepti, ar asmeniškai arba per laikraštį. Aš jūsų adresą pamečiau. Svarbiam reikalui tamsta esate reikalingas. Žemaičių 53, b. 4. 15219(1)

Mainoma į kitką rūbams spinta, dviejų durų su veidrodžiu, spintelė ir apvalus valgomas stalas. Lukšio 8, b. 10, tel. 27602. 15216(1)

Pavogta kumelė ir arklys. Žymės: kumelė 10 metų, 176 cm aukščio, šviesiai beraša, sunkaus tipo, kojos paskutinės viena lig šepetuko, antroji lig pusę blauzdos baltos, didelė galva ir ausys didelės nulinkusios, nugara pratrinta, kaktoje mažas baltas taškas. Arklys raudas, sunkaus tipo, Belgų veislės, 10 metų, 176 cm aukščio, per nosį baltas didelis dryžas, nugara truputį pratrinta, šviesus kartis ir uodega. Kas suras gaus 600 RM. Kelmės val., Antanavos pol., Pulkis Jurgis. 15212(3)

Reikalinga gabi prie vaikų tarnaitė. Galėsiu duoti nešiojimui namų rūbus. Sąlygos geros. Kreiptis Parodos 1, b. 11, Viluckienė. 15211(1)

Tiekimo ir Gaminių Realizavimo Valdybos tarnautojas Pranas Naujokaitis Jonavos ir Neries gatvių rajone pametė darbo liudijimą. Radus, laikyti be vertės ir grąžinti Tiekimo ir Gaminių Realizavimo Valdybos Administracijos skyriui, Duonelaičio 2, III aukštas, 35 kamb., tel. 23353,—13.

Tiekimo ir Gaminių Realizavimo Valdyba 15210(1)

Naują moter. skėtį (lietsargį) keičiu į botus 35 Nr. Sužinoti Kraševskio 1, b. 4, nuo 3 iki 18 val. 15209(3)

Parduodama nauja ąžuolinė drabužiams spinta trijų durų už 500 RM. Jonavos 202, b. 2. 15208(1)

Aš, **Dzedravičienė** Ieva, Igno d., gyv. Šančiuose, Šaldytuvų 10, garsindama žeminančius ir labai užgaulingus bei melagingus gandus apie **Stoškienę** Joaną ir jos sūnų, esu juos nekaltai pažeminusi ir skaudžiai užgavusi. Visa, ką esu apie Stoškienę ir jos sūnų garsinus, **atšaukiu** ir ją nuoširdžiai **atsiprašau,** pasižadėdama ateityje taip jos, taip jos sūnų niekuo neužgauti bei jiems grasinimais smurtu bei žala jų atžvilgiu neužsiimti ir nekeršyti.

Ieva Dzedravičienė 15207(1)

Š. m. X. 11 dieną man važiuojant nuo kalno Vilijampolėje, Linkuvos gatvėje pamečiau antklodę languotą, geltonos ir mėlynos su raudonumo spalva (vatinė) ir 2 pagalves, vieną mažą, vieną didelį naminės medžiagos gabalą ir smulkmenas. Sąžiningas radėjau, esu vargšė moteris. Grąžink Tamkusienei Marijonai, gyv. Savanorių pr. 2 nr., b. 1. 15196(1)

Rastas žiedas. Pametusiam kreiptis Julijanava, Lygioji 23, tel. 28217, P. Kaunietis. 15244(1)

Skubiai reikalingas garažui sargas. Kreiptis Ostland Oel Vertriebs Gesellschaft m. b. H. Kaunas, Laisvės al. Nr. 14, II aukštas, 2 kamb. 15241(3)

Čemodanų d-vės savininkui skubiai reikalingas Garliavos miestelyje butas iš dviejų — trijų kambarių. Nurodžiusiam atlyginsiu 100 RM. Siūlyti Senamiestis, Čemodanų d-vė, Stonkevyčiui, Vilniaus 10. 15238(2)

1942. X. 10 tarp 12—14 val. dingo mažos veislės šunytis, tamsiai rudos spalvos, dviejų mėnesių amžiaus. Pas ką randasi, arba kas žino kur randasi, malonėkite pranešti Kaunas, Kampo 4, b. 3. Pranešusiam gerai atlyginsiu. 15236(1)

Parduodamas rojalis „Maleckio" firm. RM 1500. Prūsų 17a, b. 3, nuo 16 val. 15234(1)

Mažai važinėtą moterišką dviratį keičiu į siuvamą mašiną. Skirtumą — pinigais. Eglių 5, b. 3, tel. 22459.

Reikalingas batsiuvys darbininkas. Kreiptis Žemaičių 53, b. 10, 15232(1)

Pressevertrieb Kauen, G. m. b. H. skubiai paieško savo tarnautojai, gerą mebliuotą kambarį. Pageidaujama centre. Siūlyti, Kaunas, Duonelaičio 25, nuo 8 — 17 val. 15231(1)

Perku katilą — šutintuvą. Kreiptis Garliava, Ražiškių km. J. Kučinskas. 15230(2)

Reikalingas čerpių stogo dengėjas. Kreiptis Garliava, Ražiškių km. J. Kučinskas. 15229(2)

Reikalinga mergaitė, sugebanti padėti namų ruošoj ir vaikų priežiūroj. Kreiptis Perkūno alėja 6a, b. 1, tel. 28775 iki 17 val. 15228(2)

Ieškau vietos zakrastijono, turiu praktikos šiame darbe. Galiu būti zakrastijonu ir atlikti žemės ūkio darbus. Kreiptis: Adomui Inteliui, Joniškio pšt., Joniškio vals., Švenčionių aps., Andrulėnų km. 15227(3)

Ilgą laiką dirbęs vyr. sąskaitininko ir kitus raštinės darbus didelėj gamybos įmonėj, ieško popietinio darbo. „Į Laisvę" adm. Nr. 25. 15226(3)

Keičiu į bet ką 2 senas platformas. Apžiūrėti nuo 16 val. Italijos 87—1. 15224(1)

1) Keičiu į ką nors naują sportišką vaikų vežimėlį, 2) gilų mažai dėvėtą vaikų vežimėlį, 3) foto aparatą 9x12—4½ stipr. Žaliakalnis, Vaisių 6. 15223(1)

Nuo tuojau reikalingi: šaltkalvis, monteris ir vandentiekio mechanikas. Firma Dr. Kiefer, Kaunas, Girstupio 6, tel. 25297, Muitinės sandėliai. 15205(3)

Valdiškai įstaigai reikalingi elektrotechnikai. Tarnautojai nuo visų prievolių atleidžiami. Skambinti nuo 8—16.30 val., tel. 29183. 15206(1)

Reikalinga Vytauto Didž. bažnyčiai vitražistas, stiklininkas langams sutvarkyti. Skambinti tel. 23038, Rektoriui nuo 14 iki 16 val. 15202(3)

Pirksiu vartotų kėdžių, lėkščių, šaukštų, peilių ir šakučių. Siūlyti tel. 23038, nuo 14 iki 16 val. 15203(3)

Keisiu į kitką dviračiui viršutinę kamerą. Siūlyti tel. 23038 nuo 14 iki 16 val. 15204(3)

Sąžiningas radėjau! Š. m. spalių mėn. 10 d. Vilijampolėj pamečiau naminę sermėgą. Grąžink, gerai atlyginsiu. Vilijampolė, Jurbarko 12, b. 2, Karpavičiui. 15201(1)

Vaikinas, baigęs 3 gimn. klases, ieško darbo raštinėj ar kontoroj. Rašyti „Nevėžiui", Muniškių p. ag., Kauno apskr. 15199(1)

Keičiu ar kitaip perleidžiu sportišką naują vaikų vežimėlį. Šančiai, Mažeikių 6. 15198(1)

Š. m. 10 spalių pavogtas vyriškas dviratis joudais rėmais, kurie iš pryšakio šveicuoti. Ratai: vienas juodas, kitas nikeliuotas. Nikeliuotame rate nėra 4 špicų. Suradusiam ar nurodžiusiam sumokėsiu gerą atlyginimą. Antanas Kuosa, Kaunas, Italijos 83, b. 1, tel. 28021. 15197(1)

Kas žino likimą **Vaikaso Prano,** 29 m. amž., vidut. ūgio. Karo metu buvo priverstas seniūno skubiai išvežti su savo arklių nepažįstamus žmones Latvijos link nepasiidamas nei dokumentų nei aprėdo. Pranešti Pr. Vaikasui, Viekšniai, Milių km., Mažeikių aps., bus atlyginta. 15195(2)

9. X. 42 vakare Mickevičiaus — Laisvės al. g-vių tarpe pamesta ruda **papkė laiškams.** Viduje: svarbūs pažymėjimai, laiškai, fotografijos. Sąžiningas radėjas prašomas už **aukštą atlyginimą** grąžinti į Orts Kommandantur Kauen Rastieji pinigai lieka kaip radybos. 15187(1)

Skubiai reikalingas siuvėjas. Atlyginimas nuo 300 iki 400 RM mėnesiui. Galima ir maistas. Vytauto pr. 18. tel. 27876. 15192(1)

Prašome gerb. klijentą, paėmusį iš valgyklos „Švara", Parodos 7 Nr. š. m. X. 8, kostiumą ir bridž kelnes, kur per klaidą buvo išduotos svetimos bridž kelnės Nr. 570 atsikeisti. Telefonas 20038. 15193(1)

Reikalingas vyriškis prie priėmimo valymui rūbų. Kreiptis Parodos g. 7, „Švara". 15194(1)

Lovą ir vaiko lovelę keisiu į kitką. Žemaičių g. 16—4. 15245(1)

Lengvam keleiviniam automobiliui — dujų generatoriui reikalingas rūpestingas ir patikimas šoferis. Atlyginimas geras. Zellstoffholz G. m. b. H. Kauen, Laisvės al. 68a. 15221(1)

12 vol., 70 amp. akumuliatorių, 12 volt. dinamą su automatu, 4 lempas, 15 metr. laidų mainysiu į gerą dviratį ar kitką. Laikrodininkas, Lukšio 8, Kaune. 15181(2)

Reikalingas kambarys su baldais. Turiu malkų 6 m³. Pranešti tel. 27389, 8 — 16.30 val. 15184(1)

Parduodu juodų serbentų krūmus 1 — 2 RM krūmas. Taikos 111. 15190(1)

PADĖKA

Visiems, pareiškusiems man užuojautą ir dalyvavusiems mano mylimo sūnelio Jurgučio laidotuvėse, o ypatingai p. kun. Balčiauskui, visaip padėjusiam, reiškiu nuoširdžią padėką.

St. Dagys

P. Darijai Sragytei, p. Julijai Narakienei, p. Marijai Kuprionienei ir Eugenijai Eidėnienei, jų mylimam tėveliui

p. MARCELIUI SRAGIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Baltikauskų šeima

Mielam

JONUI KIMBAI

mirus, mamytę ir sesę nuoširdžiai užjaučiu

Jonas Marčiukaitis

V. D. U. Odontologinės Klinikos tarnautojai

SOFIJAI VAITELIENEI,

mirus jos dukrelei Angelei, reiškiame nuoširdžią užuojautą

Odont. Klinikos Vedėjas ir Personalas

Gerbiamus

p. NOVOGRODSKIUS,

mirus brangiam Fabijonui, nuoširdžiai užjaučia

S. A. Jakavičiai

Ponus

ZOFIJĄ ir **ANTANĄ VAITELIUS,**

jų dukrelei Angelei mirus, nuoširdžiai užjaučiame

V. D. U-to Klinikų tarnautojai

P. p. Z. ir A. VAITELIUS,

jų mylimai dukrelei mirus, nuoširdžiai užjaučia

K. A. Makseliai, M. St. Palubinskai

Dėl tragiškos mirties netekę brangaus prieteliaus

JONO KIMBOS,

nuoširdžiai užjaučiame jo mamytę, sesutę ir gimines

Kz. Skebėra ir Pr. Petrauskas

Adv. KAZĮ BALKŪNĄ,

jo motinai mirus, nuoširdžiai užjaučia

Adv. V. Garbaliauskas

Poną Referentą

JUOZĄ JURKĖNĄ,

jo mylimam tėveliui mirus, nuoširdžiai užjaučiame

St. J. Šlaustai

Kova su užkrečiamomis ligomis Rytų Krašte

Pagal naują Reicho komisaro Rytų Kraštui 1942 m. rugsėjo 29 d. potvarkį kovai su visiems pavojingomis ir užkrečiamomis ligomis visai kovai su užkrečiamomis ligoims Rytų Krašto Reicho komisariate dedamas naujas pagrindas.

Užkrečiamomis ligomis laikomos tokios ligos, kurios vieno ligonio perduodamos kitam, vadinasi, kurios daugiau ar mažiau yra užkrečiamos. Potvarkyje paminėtų ligų išplitimas įvyksta įvairiais būdais, pav., dėmėtąją šiltinę nešioja utėlės, škarlatina užsikrečiama oru ir per ligonio paliestus daiktus, plaučių tuberkulioze užsikrečiama per ligonio išmatas. Visos šios ligos bendrai rodo faktą, kad ligonis reiškia pavojų savo aplinkai ir bloga laikysena toliau skleidžia ligą, kas gali padaryti žalos daugelio kartų gyvenančių žmonių sveikatai.

Liberaliniais laikais buvo laikomasi pažiūros, kad kiekvienas gali laisvai disponuoti savo kūnu ir gali sirgti, kaip patinka. Su tuo dabar taip pat yra baigta Rytų Krašte. Pagal principą: „Bendruomenės nauda turi pirmenybę prieš paskiro asmens naudą" — kiekvienas, kuris serga visiems pavojinga arba užkrečiama liga ar gali būti įtariamas kaip šitokios ligos skleidėjas, yra įpareigojamas taip elgtis, kad būtų išvengtas tolesnis ligos plitimas. Minėtas potvarkis valdžios organams, o ypač apskričių gydytojams teikia galimumą sustabdyti užkrečiamųjų ligų tolesnį plitimą, jeigu reikia, ir prieš ligonio valią. Tuo patenkintas senas vietinių gydytojų noras gauti į rankas tokį aštrų ginklą kovai su užkrečiamomis ligomis. Reicho komisaro administracija ir jai pavestos įstaigos pasirūpins, kad visomis turimomis priemonėmis jau dabar būtų apsaugota gera Rytų Krašto gyventojų sveikatos padėtis ir kad ji toliau būtų gerinama.

Jeigu šiandien dar Rytų Krašte pasitaiko ligų, kurios Reiche jau seniai pašalintos arba yra labai retas dalykas, pavyzdžiui, vidurių ir dėmėtoji šiltinė, tai yra todėl, kad buvusios vyriausybės čia neteisingai varė kovą su užkrečiamomis ligomis. Ypač bolševikų viešpatavimas ne tik taip nusmukdė gyventojų gyvenimo lygį, kad padidėjo susirgimų užkrečiamomis ligomis skaičius, bet taip pat prisidėjo prie išlaikymo ir išplėtimo pavojingos dėmėtosios šiltinės. Dabar reikia energingai kovoti su šiomis ligomis. Jeigu jų pasitaiko Rytų Krašte, tai iš dalies yra dėl nesupratingo laikymosi gyventojų, kurie turi būti energingai apšviesti, kad jie pirmoje eilėje labiausiai rūpintųsi savo sveikata ir kad suprastų, jog visos priemonės kovai su užkrečiamomis ligomis yra skirtos tik jų gerovei. Vadinasi, ir vietiniai gyventojai vis labiau turi būti traukiami į aktyvų bendradarbiavimą.

Siekiant paaiškint tai, kas pasakyta, galima pateikti keletą atsitikimų, kurie gydytojams pasitaiko kasdien. Vienas susirgęs dėmėtąja šiltine asmuo blogoje bendroje padėtyje atgabenamas į ligoninę. Čia pasirodė, kad jis turėjo daug utėlių. Siekiant apsaugoti tolesnį šios gyvybei pavojingos ligos išsiplėtimą, turi būti rūpestingai išvalytas ne tik jis, bet ir jo šeimos nariai, nes šiaip pas juos esančios utėlės neišvengiamai platintų dėmėtąją šiltinę toliau. Jeigu jie vengtų dezinfekcijos, tai tuo galėtų sukelti visą epidemiją, kuri atsieitų šimtų žmonių gyvybių. Tad jiems prievarta turi būti pašalintos utėlės.

Kitas pavyzdys. Ligonis, kuris ligoninėje persirgo sunkia vidurių šiltine, vėl jaučiasi gerai ir nutaria palikti ligoninę, nes jam ten perdaug nuobodu, nors jam pasakyta, kad jis dar tebeturi bacilų. Jeigu jam bus leista iš ligoninės išeiti, tai jis savo darbo vietoje, vienoje pieninėje, vėl pradės darbą ir savo turimomis bacilomis užkrės daugybę žmonių ir sukels sunkią šiltinės epidemiją, kuri atsieis daug žmonių gyvybių.

Viena sena moteris serga plaučių tuberkulioze, bet, jausdamasi gana gerai, vengia vykti į sanatoriją. Jį negalėtų atsisakyti būti kartu su savo vaikais, vaikaičiais ir pažįstamais, juo labiau, kad jai teliko gyventi nedaug metų. Jos artimieji dėl neteisingo širdies gerumo pritaria tokiems jos norams. Senoji lieka namuose ir neišvengiamai apkrečia suaugusius ir vaikus. Tiktai po kelių metų pasirodo, kad visi jos vaikaičiai susirgo tuberkulioze ir kaip ligonys apsunkina save ir kitus, eina į tuberkuliozės gydymo vietas ir ligą platina toliau.

Tokių iš gyvenimo paimtų atsitikimų galima pateikti daugybę. Bet mes jau turime galimumą apsaugoti visuomenę nuo tokio paskiro asmens neprotingo elgesio ir prieš blogai suprastus paskirų asmenų jausmus ir egoizmą daryti tai, kas reikia.

Taigi, mūsų pavyzdžiuose nurodyti visi dėmėtąja šiltine sergančių artimieji būtinai bus išvalyti nuo utėlių, vidurių šiltinės bakterijų nešėjas bus laikomas atokiai nuo pieninės ir tuberkuliozės bacilas spiaudanti senelė bus tol laikoma atskirta nuo savo aplinkos, ypač mažų vaikų, kol ji bus nepavojinga.

Dr. O. v. Lilienfeld-Toal

Dviems vokiečių karininkams skubiai reikalinga tarnaitė šiek tiek kalbanti vokiškai. Kreiptis Ostland Oel Vertriebs G. m. b. H. VA Kauen; Kaunas, Laisvės al. 14, II aukštas, 4 kambarys. 15242(3)

Mūsų centrui **Panevėžyje** ir skyriams **Biržuose, Pasvalyje, Rokiškyje, Zarasuose, Utenoje** ir **Ukmergėje** tuojau reikalingi **skyrių vedėjai ir buhalteriai.**

Prašymus paduoti Taupomajai Kasai Panevėžyje. 15222(2)

Mūsų gerbiamą ir mylimą direktoriaus pavaduotoją

p. J. PETRAUSKIENĘ,

jos vyrui mirus, liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučia

Kėdainių Gimnazijos Vb kl. mokinės

Mirus

JONUI KIMBAI,

jo motiną ir seserį nuoširdžiai užjaučiame.

L. ir J. Klingeriai, M. ir M. Stankevičiai, H. ir J. Baltrūnai

Mielam kaimynui

JONUI KIMBAI

staiga mirus, jo mamytę ir sesutę nuoširdžiai užjaučiame

Miknevičiai, Novodvorskiai, Rauchai, Sviderskiai

Mielam prieteliui

JONUI KIMBAI

žuvus, jo mamytę ir seserį nuoširdžiai užjaučia

I. A. Musteikiai, Liaudinskas ir Ginkevičius

Ponui Reicho Komisarui 1942.VII.24 dienos aktu leidus atidaryti vyriausią skyrių Marijampolėje — šiandien Lietuvos Banko patalpose atidarome vyriausią skyrių Taupomosios Kasos Marijampolėje. Firma vadinsis:

Sparkasse in Mariampol

Hauptzweigstelle der Sparkasse in Kauen

Taupomoji Kasa Marijampolėje

Taupomosios Kasos Kaune Vyriausias Skyrius.

Taupomoji Kasa Marijampolėje yra viešosios teisės, visuomenei naudinga su ypatinga mažamečių indėlių apsaugos teise piniginė įstaiga, kurios svarbiausias uždavinys yra priėmimas sutaupų į indėlių ir einamąsias sąskaitas, uždavinys paskolų ir kreditų, čekinės bei perlaidinės operacijos ir šiaip atlikimas visokių bankinių operacijų. 15186(1)

EKSPEDICIJOS ir TRANSPORTO A/A B-vė „TUMAS ir Co" Šiauliai, Vilniaus g. 205 (Varpo g. kampas) Telef. 62.

Atlieka:

1. Prekių, mantos, ir kt. **pergabenimą Šiaulių mieste.** Turima sav. autosunkvež. ir arkl. vežim.
2. Prekių, mantos, ir kt. **persiuntimą** tarp Šiaulių, Kauno, Vilniaus, Eitkūnų, Tilžės ir kt. vietų geležinkelio ir autosunkvežimių pagalba.
3. Įmonių ir įstaigų eksepdicijos ir transporto darbų parangas.
4. Prekių, baldų ir kt. laikiną **sandėliavimą.**
5. Parūpinimą — išnuomavimą **tarų (dėžių, statinių ir kt.).**

Kauno Didysis Teatras

Antradienis, 13. X. 18,30 v.
LAUKINĖ ANTIS
H. Ibseno 5 v. drama
Bil. 1,00—4,00 RM

Trečiadienis, 14. X. 18,30 v.
PARDUOTOJI NUOTAKA
B. Smetanos 3 v. opera
Bil. 1,20—5,00 RM

Ketvirtadienis, 15. X. 19 v.
PARDUOTOJI NUOTAKA
B. Smetanos 3 v. opera
(Wehrmachtui)

Penktadienis, 16. X. 18,30 val.
GROVAS LIUKSEMBURGAS
F. Leharo 3 v. operetė
Bil. 1,20—5,00 RM

Šeštadienis, 17. X. 14 v.
NAUJIEJI ŽMONĖS
P. Vaičiūno 5 v. komedija
(Liet. savisaug. dal. kariams)
19,30 v.
SIMFONINIS KONCERTAS
Dirigentas **V. Marijošius**
Solistas-pianistas **Conrad Hansen**
Bil. 1,20—5,00 RM

Sekmadienis, 18. X. 14 v.
ŽVEJAI
St. Santvaro 4 v. drama
Bil. 1,00—4,00 RM

18,30 val.
PAJACAI
R. Leoncavallo 2 v. ir prologo opera
SILFIDOS
F. Chopino 1 v. baletas
Bil. 1,20—5,00 RM

Vaidinimui prasidėjus salėn neleidžiama.

Bilietai gaunami kasdien nuo 10—12 ir 16—19 val. Didžiojo Teatro operos kasoje.

Kauno Jaunimo Teatras

Penktadienį, spalio 16 d., 14 val.
TRYS DRAUGAI
S. Meilučio 4 v. pjesė gimnazistinio amžiaus jaunimui.
Uždaras spektaklis K. M. S. Švietimo Direkcijos Kauno pradžios mokyklų neturtingiems ir gerai besimokantiems vyresniojo amžiaus vaikams.

Penktadienį, spalio mėn. 16 d., 19 val.
Pianisto
CONRAD HANSEN
KONCERTAS
Programoje: Beethoven, Mozart, Schubert, Chopin.
Bilietai nuo 1 — 5 RM

Sekmadienį, spalio 18 d., 15 val.
TRYS DRAUGAI
S. Meilučio 4 v. pjesė gimnazistinio amžiaus jaunimui.
Bilietai nuo 0,60—2,00 RM

Bilietai parduodami Teatro kasoje (tel. 23717) darbo dienomis nuo 12 — 14 ir nuo 16 — 18 val. ir šventadieniais nuo 12—16 val.

Į LAISVĘ

Kaunas. Duonelaičio 24

REDAKCIJA interesantus priiminėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 ligi 14,30 val. Telef.: skelbimų skyriaus — 26375, buhalterijos — 27659, ekspedicijos 24825.

PRENUMERATA: Tel. 26225, siunčiant raštu per laikraščių užsakymo punktus — 1,30 RM mėn., siunčiant paštu kaip spaudinius — 1,10 RM prenumeratos ir 0,90 RM persiuntimo išlaidų;

●

Anksčiau išėjusius numerius administracija pasiunčia apmokėjus numerio kainą ir po 0,05 RM už kiekvieną numerį persiuntimo išlaidų.

●

SKELBIMAI: smulkūs skelbimai už kiekv 15 žodžių arba jų dalį: 1) darbo ieškantiems 0,30 RM; 2) darbo siūlantiems 1,50 RM; 3) pirkimo ir pardavimo reikalais — 2 RM.

●

Valdinių ir prekybinių įstaigų įmonių, gydytojų ir pan. skelbimai 1 petito eilutė 0,50 RM.

●

Mirties pranešimai standartinio dydžio spausdinami administracijos parinktoje vietoje už 5 RM; užuojautos — 10 RM.

●

Skelbimai priimami administracijoje darbo metu ir spausdinami kitos dienos numeryje.

PINIGAI galima siųsti paštu administracijos vardu arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis" a. s. b. vardu (papr. ein. sąsk. Nr. 8012) Lietuvos Bankui Kaune.

Spausdina: Spaustuvė „Z A I B A S"
Kaunas, Duonelaičio g-vė Nr. 24.

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Reikalinga tarnaitė. Kreiptis į Biržų g. 10 Nr. Telef. 24843. 15121(3)

Biržų Valst. Malūnui Nr. 1 skubiai reikalingi: sąskaitininkai(ės) ir sandėlių vedėjas, pageidaujama dirbę gamybinėse įmonėse. Prašymus su gyvenimo aprašymu, kur dirbęs, kuriose pareigose ir kiek laiko, siųsti šio malūno vardu. 15075(3)

Valst. Muilo F-kė „Grožis" skubiai reikalingi **buhalterijoje tarnautojai ir vertėja-sekretorė**, mokanti žodžiu ir raštu lietuvių ir vokiečių kalbas.
Kreiptis Kaunas, Jonavos g. Nr. 21 nuo 13—15 val. 15114(3)

Reikalingos prityrusios moterų rūbų siuvėjos nuolatiniam darbui. Sąlygos geros. Vytauto prosp. Nr. 14, siuvykla „Puriena", telef. 24040 nuo 8—16 val. 15139(3)

Mažai šeimai skubiai reikalinga tarnaitė. Sąlygos geros. Gali būti jaunesnio ar senesnio amžiaus. Kaunas, Višinskio g. 105 Nr., b. 2. 14897(1)

Reikalinga ateinanti tarnaitė. Atlyginimas labai geras. Kreiptis: Kaunas, Napoleono g-vė Nr. 6, krautuvė, Galaburdienė. 15180(5)

Kauno Miesto Motinos ir Vaiko Centrinei Konsultacijai reikalingas etatinis darbininkas. Kreiptis darbo valandomis Aušros 26. 15172(2)

5-kių asmenų šeimai reikalinga nuolatinė ar ateinanti tarnaitė. Kreiptis: Kęstučio 49, b. 4. 15163(3)

Reikalinga moterų rūbų siuvėja ir praktikantė. Kreiptis telef. 25672. 15148(1)

Gydytoja ieško šeimininkės dviejų asmenų šeimai. Kęstučio 65, b. 2. 15147(3)

„Sodyba" Kauno skyriui ūkio daliai įvairiems darbams reikalingi darbininkai. Kreiptis darbo valandomis nuo 7—15,30 val. Daukšos 13 Nr. 15025(6)

PREKYBOS ĮMONEI

skubiai reikalingas asmuo, galįs savistoviai ir tikrai gerai vesti korespondenciją vokiečių ir lietuvių kalbomis bei nusimanantis buhalterijoje. Mašinraštis būtinas. Gali būti ir moteris. Darbas įdomus. Sąlygos ir atlyginimas labai geras.
Kreiptis: Kaunas, Laisvės al. 49, telef. 22040, V. Miliauskas ir B-vė. 15081(4)

Ieško darbo

Buhalteris ieško geros tarnybos provincijoje (Suvalkijoje) kooperatyve ar pan. Siūlyti raštu laikraščio administracijai Nr. 16347. 14676(2)

Rimta jauna mergaitė ieško vietos raštinėje ar panašiai. Biržai, Papilys. Nr. Rm. 128.056011. 15079(3)

Rimta jauna prasilavinusi mergaitė ieško vietos raštinėj, ūkyje ar panašiai kitoj vietoj. Biržai, Papilys. Nr. RM 125,511247. 15088(3)

Moteris su 5 metų vaiku ieško tarnaitės — šeimininkės vietos už išlaikymą; pageidaujama šeimoje be vaikų. Siūlyti laikr. adm. Nr. 16751. 15178(1)

Mergaitė, baigusi Prekybos Mokyklos 9 klases, turinti pusantrų metų gamybinėj buhalterijoj praktikos, ieško buhalterio padėjėjos arba vyr. sąskaitininkės vietos. Moku rašyti mašinėle ir šiek tiek vokiškai. Sutinku dirbti ir provincijoje. Siūlyti šio laikraščio adm. dėl „tarnautoja X". 15173(3)

Ieškau zakristijono vietos. Turiu geras rekomendacijas. Rašyti: K. Mlinkauskui, Raudėnų pašto ag., Piežai. 15170(1)

Esu ilgametis praktikas (37 m.) garo mašinų, dizel ir elektros motorų lentpiūvėje ir malūnų šaltkalvis — mašinistas — mechanikas. Sutinku dirbti ir ne Kaune, susitarus. Rašyti adm. Nr. 940081. 15166(5)

Ieškau šoferio darbo. Kreiptis tel. 29384. 15162(3)

Parduoda, perka

Dėmesio! Pirksiu elektros motorą 5—6 PS, kintamajai srovei. Pasiūlyti: šio laikr. adm. Nr. 21407. 14992(5)

Akordeoną pirksiu arba į ką nors keisiu. Siūlyti: Lukošiui, Ariogala, telef. 4; 8—16.30 val. 15168(2)

Pirksiu dešimtaines svarstykles; gali būti ir be svarsčių. Siūlyti šio laikr. adm. dėl Alberto, Kerio Kv. Nr. 16743. 15167(2)

Butai ir kambariai

„Maisto" pardavėjai skubiai reikalingas neblogas kambarys. Pageidaujama atskiru įėjimu. Siūlyti laikr. adm. Nr. 16751. 15177(2)

Už pamokas dukreleii II gminazijos kl. mokinei, išnuomosiu šiltą ir šviesų kambarį miesto centre. Kreiptis: Kęstučio 15, kamb. 81 nuo 8 iki 16.30 val. 15156(1)

Pamesta

Š. m. spalio mėn. 5 d. Marijampolėje, Vilkaviškio g-vėje apie 8 val. ryto, važiuodamas dviračiu, pamečiau žalios spalvos karišką vilnonį lietpaltį. Lietuvi, kuris išlipęs iš vežimo, minėtą lietpaltį paėmei nuo plento, perduok Marijampolės miesto ar vals. policijon arba pranešk Pasimnio pradž. mok-los vedėjui (Simno vals.). Radėjui, ar nurodžiusiam, kas minėtą paltą rado, gausiai atlyginsiu. Susektas minėtu paltu nešiojant, bus traukiamas teismo atsakomybėn. 15176(3)

Pamestas rankinio laikrodžio mechanizmas, firm. „Cyma". Grąžinti už atlyginimą Lechavičiui, Didžiajam teatre. 15171(1)

Kuro Vartotojų Kooperatyvas „Kuras" skelbia: pamestą pažymėjimą dėl atleidimo nuo derliaus nuėmimo darbų, Kooperatyvo išduotą 42. 8. 25 d. Gulbinaitei Aleksandrai, laikyti negaliojančiu. 15165(1)

V. D. Universiteto Klinikos skelbia, kad š. m. spalio mėn. 8 d. pamestas darbo pažymėjimas Nr. 379, duotas Klinikų tarnautojui Jonui Kauneliui, laikyti be vertės arba grąžinti į V. D. Universiteto klinikų raštinę, Jakšto g-vė Nr. 3. 15159(1)

9. X. 42 važiuojant Kęstučio g-ve pamesta geležinkelio tarnautojo milinė. Prašom grąžinti į geležinkelio st, Brigados tvarkytojo kambarį Tamuliui Antanui. Atlyginsiu. 15239(1)

Įvairūs

JEI IŠVERSTI KĄ NORS REIK, TUOJAU BIURAN „PLUNKSNA" EIK

Vertimų biuras „Plunksna" verčia į vokiečių kalbą prašymus, dokumentus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos g. 6 nr. Telef. Nr. 23727. 12121(25)

Vertimų biuras „PRAŠYMAS" rašo ir verčia į vokiečių kalbą įvairius prašymus, dokumentus ir kt. Kaunas, Putvinskio 28. 14594(13)

„Savišvietos" programas, susipažinimui pamokas galį gauti prisiuntęs 10 markių. Rašyti: Vl. Kateivai, Kaunas, Petrausko g. 35. 14126(10)

Moterišką kostiumą ir feną plaukams džiovinti keičiu į rudeninį arba vasarinį paltą vid. ūgiui.
Sužinoti nuo 16—19 val. Putvinskio 13-4. 15116(3)

Karišką diagonalo kostiumą lieknam, vidutiniam vyrui mainysiu ant civiliško kostiumo. Kreiptis: Maironio Nr. 1, b. 5. 15174(1)

Vartotą vyrišką dviratį keisiu į kitką. L. Sapiegos 1, b. 25. 15169(1)

Keičiu į ką nors rašomąją mašinėlę — čemodanėlį. Dalį sutinku pinigais. Siūlyti adm. Nr. 4997. 15164(2)

Kauno Suaugusių Gimnazija skelbia, kad žuvusį Gajausko Juozo, sūn. Kazio, gim. 1908 m. sausio mėn. 9 d., 4 klasių baigimo pažymėjimą, išduotą 1935 m. Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos Kauno Gimnazijos Suaugusiems, laikyti be vertės. 15161(1)

Batarejinį radiją su dviem akumuliatoriais, veikiantį be anodo baterijos, keičiu į tinklinį ir parduodu senas šinšilų veislės pateles po 40 RM. J. Bytautas, Milikonių km., Šapių vls. 15155(1)

Geram stovyj vartotą juodą rankinuką keisiu į gerus vaikiškus 33 Nr. rudus auliinius batelius ir pirksiu gerą vaikišką triratį. Rašyti laikr. adm. Nr. 16730. 15151(1)

400 RM tam, kas nurodys kur randasi vyr. dviratis, pavogtas 1942. X. 5 d. 14 val. iš Laisvės al. 70 koridoriaus, rėmo Nr. 33683, juodai dažytas su rusvais pagražinimais ir žaliom juostelėm, ratai geltoni su žaliom juostom, vairas aukštyn lenktas baltai dažytas, priešakinės šakės galai prinituoti. Pranešti tel. 21004 Alsiui arba 41330 Butui. Pranešėjas bus laikomas paslapty. 15243(1)

Keičiu moterišką dviratį į kitką. Sasnausko 28, b. 3. 15240(2)

Keičiu vyriškus naujus kailinius į moterišką žieminį paltą. Skambinti tel. 27996, nuo 15 val. 15239(1)

Mainau į bet ką naujus aulinius batus Nr. 42. Kreiptis Jankaus 11, b. 1. 15235(2)

Keisiu šiltus moter. drabužius arba baldus į malkas. Telef. 27353. 15146(3)

Moterų ligų gydytojas
VACLOVAS LABOKAS
atidarė kabinetą Laisvės al. 37 Nr. (II aukšte). Ligoniai priimami nuo 16 iki 18 val. 15000(8)

Kauno Teatras

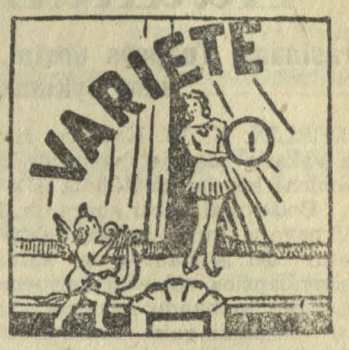

Laisvės g. 21. Tel. 21561.

Nuo spalio mėn. 1 d.
RUDENS SEZONO ATIDARYMO PROGA NAUJA GRANDIOZINĖ PROGRAMA
su dviem pasaulinio masto atrakcionais

1. **BILLY KARALTINI,** taiklaus šaudymo atrakcionas.
2. **2 ROLVINDS,** figūrinis važiavimas ant rolikų (atrakcionas).

Be to, ši programa susideda iš visai naujų numerių
3. **H. ir G. Pose,** komiški akrobatai - ekscentrikai.
4. **Liane ir Janette,** modernus akrobatiškas šokių duetas.
5. **Albert Morelly,** ekvilibristas - ženglioriu.
6. **Loreta ir Leo Donaldy,** originali šokėjų pora.
7. **Gilbon,** muzikalinis klounas.
8. **Edna Harvey,** akimirkos paišytoja.

Ir mūsų teatro artistai naujam repertuare.

Kasa atidaryta nuo 14 iki 19 val. Šventad. nuo 12 iki 19 val.

Seansai 17 ir 19 val. Šventadieniais 15, 17 ir 19 val.

Pupų Dėdės PASTOGĖ

Jonavos g. 10 Nr. (prie buv. žuvų turgaus, ant Neries kranto)
Tel. 25772. 27927.

Programa naujai pertvarkyta

Naujomis klounų komedijomis, dainomis, šokiais, kupletais ir papildyta

RYGOS CIRKO ARTISTAIS

Seansai: 17 ir 19 val. Šventadieniais: 15, 17 ir 19 val.
Bilietai parduodami kasdien nuo 13—19 val. „Pastogėje" Jonavos 1.

Čia kasdien veikia
VAIKŲ KARUSĖLĖ.

Tuojau reikalingi kvalifikuoti sąskaitininkai ir darbininkai transporto darbams.
Kreiptis į „Sodybos"-Centralės Šokolado, saldainių ir faneros fabriką „Ramunė". Juozapavičiaus prospektas Nr. 80. 15105(3)

ŠANČIUOSE reikalingi „Į Laisvę" laikraščių išnešiotojai.
Atlyginimas geras. Kreiptis į Administraciją.

Kainų Direktoriaus įstaigai Kaune skubiai reikalinga gera
m a š i n i n k ė.
Pirmenybė galinčiai perrašinėti ir vok. raštus. Atlyginimas geras. Kreiptis į Kanc. Viršininką, Duonelaičio 2a. 15175(2)

Kaukaze žengiama pirmyn

Grasinama Tuapsės uostui. – Sovietai į mūšius meta kalinių kuopas. – Miškuose ir uolų dykumoje paimta daugiau kaip 400 gynimosi įrengimų

BERLIN. X. 12. Kaukazo šiaurės vakarų dalyje vokiečių kariuomenė kovoja už išėjimą iš kalnų. Bolševikai gerai supranta didelį pavojų, kuris gresia Tuapsės uostui dėl iš šiaurės per kalnus besiveržiančios vokiečių kariuomenės. Dėl to bando sunkiais, tačiau nesėkmingais priešpuoliais sudaryti atpalaidavimą. Tam jie čia panaudoja ne tik čia jų turimus vienetus, kurių tarpe yra ir intendantūros ir technikos batalionai, bet net ir kalinių kuopas.

Tačiau vokiečiai planingai plečia savo puolimą. Spalio 12 d. iš šiaurės žygiuojanti vokiečių kariuomenė turėjo įspūdingų pasisekimų, dėl kurių kariuomenės vadovybė papildomai dar štai ką praneša:

Po sunkių kovų miškuose vokiečių kariuomenės junginiai plačiu puolimu bolševikus išvijo iš daugelio apgultų kalnų. Spalio 7 d. vien tik dvi kovos grupės paėmė 200 bunkerių ir sustiprintų pozicijų. Bolševikai čia labai pasinaudojo nepermatomais uoluotų kalnų tankumynais, tačiau mūsų kareivių drąsa ir narsumas viską išlygindavo. Kaip bolševikams, pavyzdžiui, pasisekė per tris žygius apsupti mūsų šaulius, tuomet smogiamosios dalys vėl puolė bolševikų batalionus ir tuo pačiu laiku apsuptieji šauliai iš savo pusės gynėsi. Per šiuos mūšius priešo apsupamasis ratas buvo sudaužytas, pati bolševikų kovinė grupė sunaikinta.

Po paruošiamųjų mūšių dėl perėjos kalnuose į Tuapsės uostą, spalio 9 d. vokiečių plačiam puolimui pasisekė sunaikinti 47 kovavietes, kurios buvo kelyje į minėtą Tuapsės uostą. Spalio 10 d. bolševikai veltui bandė priešintis. Čia jie neteko 500 užmuštų ir daugelio belaisvių. Daug bolševikų buvo apsupta. Tą pačią dieną apsupimo ratas dar labiau buvo suglaustas. Spalio 11 d. vokiečių kariuomenė prasiveržė į katilą ir išvalė paskirus pasipriešinimo lizdus. Tuo būdu 32-sios sovietų gvardijos šaulių ir iš dalies 47-sios kalnų divizijos masės buvo užsklęstos. Savo narsumu kovose nepereinamuose miškuose ir pilname uolų krašte mūsų kariuomenė, kuriai daug padėjo karinė aviacija savo puolimais, paėmė daugiau kaip 400 karinių įrengimų ir sudarė bolševikams didelių nuostolių.

Priešas nepaliekamas ramybėje. Jį nuolat puola kovos ir smingamieji kovos lėktuvai, kurie pirmoje eilėje suduoda savo smūgius priešo priešlėktuvinių patrankų postams. Spalio 11 d. artimos žvalgybos lėktuvai nustatė, kad vienoje dominuojančioje aukštumoje yra bolševikų baterijos, kurios turėjo apginti priešo kareivių patalpas. Smingamieji kovos lėktuvai suglaustais junginiais šias pozicijas nuolat puolė. Jau po pirmųjų bombų priešlėktuvinės baterijos nutilo. Tačiau lėktuvai nepaisydami to vis toliau bombardavo čia bolševikų užmaskuotas pozicijas iki buvo sunaikinta paskutinė patranka. Iš viso per šiuos puolimus buvo sunaikinta 15 priešlėktvinių patrankų. Taip pat sunaikinta tuzinas autovežimių. Sėkmingus kovos lėktuvus lydėjo vokiečių ir kroatų lėktuvai naikintuvai, kurie ore įvykusiuose mūšiuose pašovė septynis priešo lėktuvus.

Stalingrado griuvėsiuose vyksta mažasis karas

BERLIN. X. 12. Stalingrado griuvėsiuose, pilkuose ir raudonuose mūruose granatų ir bombų ištaškytų fabrikų gelžgalių krūvose partizaninis karas vyksta toliau. Kovojama dėl paslėptų kulkosvaidžių lizdų, dėl gerai maskuotų taikliųjų šaulių pozicijų, dėl barikadų ir sprogimų sudarytų duobių. Griuvėsių laukuose vis aptinkama bolševikų atsparos lizdų, kurie gausiai aprūpinti municija ir iš kurių beviltiškai kovojama.

Nepaisant didelio šių mūšių laukų pavojingumo, iki šiol, kariuomenės vadovybėje turimomis žiniomis, vokiečių pėstininkai turi pasisekimo ir nuolat paima bolševikų atsparos lizdų ir ne kartą su jų įgulomis, aukštesniais karininkais ir komisarais. Spalio 11 d. kai bolševikai pamatė, kad vieno lizdo likimas yra išspręstas, jie bandė puolimu jį išlaisvinti. Tačiau veltui. Granatsvaidžiai, sprogstamoji medžiaga, prieštankinės patrankos ir kulkosvaidžiai šiam lizdui padarė galą. Į šias atskiras kovas įsikiša ir mūsų lakūnai. Jie numeta padegamųjų bombų visur, kur tik pastebi patranką, įmūrytą šarvuotį ar taikliųjų šaulių lizdą. Mūsų lakūnai nuolat puola priešo municijos sandėlius ir atsarginių pozicijas. Jie nugali dūmus, dulkių debesis ir miglą, kurie daug kenkia jų matomumui. Be to, jie nuolat puola toliau į pietus ir pietų rytus, kur jie, bolševikų lėktuvų nekliudomi, savo bombomis naikina priešo skystojo kuro ir medžiagų sandėlius.

IRAKO MINISTERIS PIRMININKAS NORI ANGLAMS PAVESTI IRAKO KARIUOMENĘ

ISTANBULAS X. 12. Laikraštis „Cumhurivet" rašo apie Irako vyriausybės krizę. Kabineto pasikeitimo priežastis buvusi ta, kad ministeris pirmininkas Nuri Saidas, kuris esąs demokratijos šalininkas, pritariąs Irako įžengimui į karą. „Times" taip pat pranešęs, kad Bagdade esąs svarstomas sumanymas paskirti santarvininkams vieną irakiečių diviziją. Tuo reikalu tarp Nuri Saido ir jo buvusių ministerių pasireiškę nuomonių skirtumai. Iš to, kad ministeris pirmininkas perėmė krašto apsaugos ministerio pareigas, esą matyti, kad jis numatąs padaryti kariuomenėje pakeitimų.

LA LINEA. Sekmadienio vakare Gibraltare viename laive įvyko smarkus sprogimas. Laivas netrukus užsidegė ir nuskendo. Dėl sprogimo priežasties anglų organai tyli, tačiau manoma, kad buvo padarytas sabotažas.

Griežtos bausmės, nevykdantiems grūdų pristatymo prievolės

Generalkomisariato pavedimu, atitinkamos įstaigos išleido aplinkraštį, kuriuo apskričių viršininkai įpareigojami kreipti dėmesį, kad duonimių javų ir kai kurioms apskritims mišrių kontingentai nustatyti. Kitų grūdų pristatymas raginama bent nemažiau $^1/_{12}$ dalies metinio kontingento per mėnesį išpildyti. Sekmingesniam grūdų prievolės vykdymui Generalkomisariato nurodoma: raginti ūkininkus kulti; kūlimo kontrolierius įpareigoti sklandžiai ir sėkmingai vykdyti kūlimo darbų organizavimą; valsčių viršaičiai, kūlimo kontrolieriai ir seniūnai įpareigojami artimai bendradarbiauti, per visą kūlimo sezoną kontroliuojant grūdų prievolės pristatymą ir, esant ūkininko skundui dėl nustatytų prievolių kiekio, kūlimo metu patikrinant ir nustatant tikrą derliaus kiekį. Taip pat, nurodoma raginti ūkininkus iškūlus tuojau pristatyti skirtas grūdų prievoles, įspėjant, kad vengiantiems grūdų prievolės atlikimo bus taikomos griežtos bausmės, kaip tai pašalinimas iš ūkio, turto konfiskavimas ir kitos baudos.

Kūlimo organizavmo ir prievolių suėmimo suderinimui kūlimo kontrolieriai, valsčių viršaičiai, seniūnai, o taip pat ir „Lietūkio" vietos supirkimo punktų vedėjai bei tarnautojai įpareigojami sueiti į artimą kontaktą ir glaudžiai bendradarbiauti.

Didelės bausmės už naminės varymą

Generalkomisaras įspėjo per apskričių viršininkus valstybines įstaigas atkreipti ypatingą dėmesį į naminės varytojus ir už naminės varymą dar pagriežtinti bausmes. Kiekvienas atsitikimas, kur naminės varytojas sunaudoja daugiau, kaip du centn. javų naminės varymui, reikia pranešti Generalkomisarui. Atsitikimai, kai naminės varymui sunaudota daugiau kaip vienas centn. javų, laikytini nusižengimais karo ūkiui. Naminės varymui sunaudojusieji daugiau, kaip 10 centn. javų, gali būti baudžiami net mirties bausme. Teismų sprendimai dėl naminės varymo siuntinėjami Generalkomisarui susipažinti. *(r)*

VAIKAI PADEGĖ NAMUS

Šiomis dienomis Jono Keršio ūkyje, Dygrių km., Garliavos vals. mažamečiai vaikai, neatsargiai elgdamiesi su ugnimi, sukėlė gaisrą, kurį vietos gyventojai greitai likvidavo. (r)

Daugiau atsargumo ir griežtumo

Karo metu yra paaštrėjęs įvairių daiktų trūkumas. Ši konjunktūra labai palanki įvairiems tamsiųjų elementų verslams. Visai nenuostabu, kad tokiomis aplinkybėmis išryškėja žmonių, kurie užsiima ir pelningu vagiliavimu. Nutaikę progą, jie vagia ir vogtus daiktus didelėmis kainomis parduoda. Paskutiniu laiku vagysčių skaičius yra labai pagausėjęs. Vagiama visa, kas turi bet kokią vertę. Paskutinėmis dienomis buvo prasidėjęs įvairių daržovių vogimas. Tai sezoninės vagystės. Tačiau yra daiktų, kurie yra nuolatiniai vagysčių objektai. Su vagystėmis kovoja teismas, policija ir kt. valdinės institucijos. Tačiau be visuomenės paramos nusikaltimų skaičiaus jo nesumažins net ir įvykdytus nusikalstamuosius darbus joms vienoms labai sunku aiškinti. Todėl policija ir teismo organai į kovą su nusikaltusiais kviečia visą visuomenę ir pirmiausia tam reikalui ragina rūpestingai saugoti savo turtą. Policija ir teismo organai, aiškindami įvykusias vagystes yra pastebėję, kad pavagiami padžiauti lauke baltiniai, kurie paliekami be jokios priežiūros. Taip pat pradingsta nuo ūkininkų vežimų palikti be priežiūros daiktai.

Vagys, dažnai slankiodami gatvėmis, nusižiūri iš kurio buto labiau patogu kas nors pavogti, kada kas išeina, kaip užrakintas butas. Dažnai vagis dėl neatsargumo pro paliktą atvirą langą įlenda ar pro paliktas nerakintas duris įėjęs išvagia. Yra vagių, kurie, norėdami nužiūrėtą butą apvogti, bet nežinodami tikrai, ar yra ar nėra kas namuose, pvz., paskambina telefonu, jei niekas neatsako, dar atėjęs pasibeldžia į duris ir įsitikinę, kad nieko nėra, imasi darbo. Pasitaiko, kad dienos metu, žinodamas, kad butų gyventojai yra išvykę, vagis drąsiai ateina, parinktu raktu atsirakina ir, kaip savininko pažįstamas ar giminė, kaimynams matant, šeimininkauja, o temstant pro langą daiktus išneša.

Kada kada, bet dabar, kada vogimas išplitęs, reikia visiems būti atsargesniems. Sandėliai, rūsiai ir kitos daiktų padėjimo patalpos turi būti nuolat laikomos užrakintos. Butą, išvykstant ilgesnį laiką, nepalikti vieno be apsaugos. Išeinant trumpesniam laikui į miestą, užrakinti duris, uždaryti langus, nepalikti be priežiūros lauke daiktų bei skalbinių. Susigrūdimo vietose saugoti kišenius.

Taip pat turi būti atsargesni ir dviračių savininkai bei jais besinaudoją asmenys. Kriminalinės policijos apytikriais duomenimis, nuo 1941 m. birželio mėnesio ligi šių metų spalio mėnesio pradžios Lietuvoje pavogta 1250 dviračių. Šis „amatas" pasidarė labai pelningas. Nusisekus pirmai šios rūšies vagystei, vykdomos kitos. Kad pavogto dviračio nesurastų policija ar nukentėjęs, vagis nuvažiuoja į kitą miestą, ten sukeičia ar parduoda, o iš ten dažnai vėl grįžta pavogtu dviračiu. Daugumas vagių, kad kas neatpažintų pavogto dviračio, sukeičia dalis, perdažo, perdirba rėmus ir tada parduoda.

Daugiausia dviračiai vagiami palikti be priežiūros trumpą momentą gatvėse, koridoriuose, daug rečiau pavagiami iš užrakintų patalpų. Užrakintų dviračių silpnus užraktus vagys be jokių specialių prietaisų pašalina. Todėl reikia vengti palikti dviračius kad ir trumpą laiką be priežiūros. Nestatyti nuošalesnėse vietose, iš kurių lengviau pavogti, o nerakintų niekada nepalikti. Nereikia užmiršti, kad vagiami ne tik dviračiai, bet ir jų dalys nuimamos: skambučiai, siurbliai, kabūrai ir kt. Chuliganai, negalėdami dviračio pavogti, kartais perpiauna padangas ar šiaip ką sugadina.

Su turtiniais nusikaltimais teismų ir prokuratūros nusistatyta griežtai kovoti, skiriant ne tik griežtas kardomąsias priemones, bet ir didesnes bausmes. Dėl dviračių vagių — tai jiems sudrausti nepakanka veikiančiuose baudžiamuose įstatymuose nustatytos bausmės. Dviratis gyvenamuoju momentu daug kam atstoja arklį ir yra vienintelė svarbiausia susisiekimo priemonė. Dėl to už jų pavogimą taikyti tą patį įstatymą kaip ir už vištos, avies ar dar menkesnių daiktų vagystę netikslu. Sėkmingesnei kovai su šios rūšies išplitusiu nusikaltimu turėtų būti įstatyminiu keliu specialiai padidintos bausmės ar bent duoti nurodymai už tos rūšies nusikaltimus skirti didesnes bausmes, net ligi įstatymų numatyto maksimumo.

Tik kiekvienam esant atsargesniam, glaudžiai bendradarbiaujant su policija aiškinant nusikaltėlius ir teismams skiriant už nusikaltimus griežtas bausmes bus sustabdytas nusikalstamų darbų didėjimas. Juo greičiau ir griežtesnių priemonių bus imtasi, juo greičiau bus pasiekta teigiamų rezultatų.

J. Jonuška

Friedel Neuman dainų vakaras

Žiemos pagalbos rėmuose Karininkų Ramovėje sekmadienio vakarą koncertavo p. Friedel Neuman; nors koncertas buvo skirtas vokiečių visuomenei, tačiau į jį buvo pakviesta ir nemaža lietuvių muzikų. P. Friedel Neuman, nors ir nėra profesinė dainininkė tikra to žodžio prasme (ji dirba Generalkomisariate), tačiau per savo pakartotinius pasirodymus tiek radiofone, tiek ir viešuose koncertuose yra įrodžiusi, kad ji visai galėtų atsidėti ir vien dainavimo menui, ypač gi kameriniam dainavimui. Ji turi nedidelį, bet išlavintą, šviesaus tembro lyrinį sopraną. Jos dainavime justi kultūra ir stiliaus pažinimas. Nors jos išpildymas paprastas, be pretenzijų, sakytume, net perdaug kuklus, bet, nepaisant to, ji gali sudominti publiką ir palaikyti jos dėmesį per visą programą. Ypač geraj dainininkė įsidainavo antroje koncerto dalyje. Pirmoji programos dalis buvo skirta Šubertui, kurį dainininkė atliko nemažu stiliaus pajautimu. Antroje dalyje užgirdome naujesnius vokiečių romantikus: dar tebegyvenantis žymus kompozitorius H. Pfitzneris buvo atstovaujamas žavios dainelės „Gretel", neseniai miręs kompozitorius ir dirigentas Max v. Schillings — taip pat įdomios dainos „Das mitleidige Mädel", o žymus operų kompozitorius („Pakalnės" autorius) E. d. Albert — net dviem populiaresnio pobūdžio dainomis. Po to sekė dvi arijos: iš Haydno oratorijos „Schöpfung" ir iš K. M. v. Weberio operos „Laisvasis Šaulys" (Freischütz). Programa buvo užbaigta grakščiu Fr. Šuberto veikalu balsui, fortepijonui ir klarnetui — „Der Hirt auf dem Felsen", kurioje klarneto partiją gražiu tonu ir aiškia technika atliko J. Čiplys. Fortepijonu gražiai akompanavo Wehrmachto vyras Josef Maier - Raimer.

Koncertas turėtų būti pakartotas plačiai publikai. Tolimesnei dainininkės plėtotei linkėsime dar dviejų dalykų: didesnio užsimojimo, kas savaime ateis dažniau koncertuojant, ir kiek aiškesnės dikcijos, kas irgi yra nesunkiai įgyjama, turint tokią medžiagą ir tiek kultūros.

Vl. J-as

Išduodamos naujos maisto kortelės

Kauno Miesto Maitinimo ir Ūkio Skyriaus punktuose nuo spalio 12 d. išduodamos naujos maisto kortelės.

Eilėms išvengti, punktai išduoda korteles ne visiems savo rajono gyventojams iš karto, bet paeiliui pagal gatves. Kokių gatvių gyventojams kurią dieną kortelės išduodamos, galima matyti iš punktuose iškabintų skelbimų.

Kadangi dabar turimų kortelių galiojimo laikas pasibaigia spalio 18 d., ligi to laiko visi kauniečiai turi išsiimti naujas korteles. Gyventojai prašomi pasitikrinti savo rajono punktuose, kurią dieną bus duodamos jų gatvėse gyvenantiems kortelės, ir paskirtą dieną tas korteles būtinai atsiimti: kortelių laiku neatsiėmusieji trukdo verpalinių medžiagų ir avalynės skirstymo darbą.

Ateinant atsiimti kortelių, reikia turėti su savim pasą (ar ji atstojantį asmens liudijimą) su įsiregistravimo atžymėjimu, o dėl vaikų reikia turėti jų amžių įrodantį dokumentą (gimimo pažymėjimą ar metriką).

Korteles visai šeimai gali atsiimti šeimos galva arba kitas kuris suaugęs šeimos narys, turįs visus aukščiau paminėtus šeimos narių dokumentus.

15142(1)

MIRĖ GATVĖJE

Spalio 10 d. apie 22 val. Vytauto props. ties 27 Nr. šaligatvyje rastas gulintis negyvas žmogus. Išaiškinta, kad tai Jonas Kimba, gyv. Širvintų g. 6. Mirties priežastis nežinoma. Spėjama, kad nelaimingasis tamsoje bus parpuolęs, smarkiai susitrenkęs ir užtroškęs, kraujui užstojus gerklę. (r)

DVIRATININKAS SUVAŽINĖJO ŽMOGŲ

Spalio 10 d. vakare Savanorių prosp. ties 49 Nr. pil. Juozas Plyčius - Plyčiuvaitis, gyv. Lukšio g. 8, važiuodamas dviračiu parbloškė skersai gatvę einantį Miką Jurkevičių iš Telšių g. Nelaimingasis be sąmonės nuvežtas į ligoninę tuoj pat mirė. (r)

M i š k e

Rytas skverbiasi per daržinės galo lentgalių plyšius. Saulės spindulių dar nesimato. Daržinė miške, užtat tik mėlyno tyro dangaus raželiai pasako, kad saulė dar miško viršūnėmis šliaužia.

Šienas šiltas. Miško kirtėjai jau pabudę, bet dar tyli ir, mieguistas mintis krūvon telkdami, traukia šieno kvapais persisunkusį gaivų orą.

Lauke pabudusi gamta vien rasomis gyvena. Žolytės ir silpnesni stiebeliai net palinkę nuo užkrautų perlų. Vartų ir tvorų skersiniai ir tie, iš viršaus sudrėkinti, laukia vėjo pūstelėjimo ar saulės spindulio. Matyt, iš pat ryto tirštas rūkas slankiojo tarpukiemiuose ir, primindamas rudeniop krypstančias dienas, viską paliko pagaugais nukratęs ir sudrėkinęs.

Kieme tarška kirviai, vaiposi lankstomi piūklai, čiurkia šulinio svirtis.

Pirmieji kirtėjai jau traukia takeliu miškan. Likusieji baigia į puodus pilti visai dienai skirtą vandenį, suveržia maisto ryšulėlius ir nuseka išėjusius.

Miške visur juntama rytmečio ruoša. Nors medžiai tylutėliai, lyg nulieti, stovi, šakos su spindinčiomis rasomis net pažemiais glaustosi, bet, tarp visos tos ramybės junti gyvybę, kurią pažadino keli saulės spindulių pluoštai užkliuvę už aukščiausių miško viršūnių.

Kirtėjų žingsnių samanotu takeliu tikrai niekas negirdėtų, jei ne sausos šakelės, kuriomis visa žemė tirštai nuklota.

— Trakšt, trakšt, trakšt...

Piūklas, stiprių rankų traukiamas, gieda metaliniu balsu. Medis iš vienos pusės jau užpiautas ir užkirstas. Dabar iš antros pusės baigiamas piauti. Juodalksnis. Atrodo, kad lapai smulkutėliai dreba. Skaudus virpėjimas per visą kamieną nusitęsia į šakas, šakeles ir net lapus.

Medis dar stovi. Piūklas spiaudosi piuvenų saujomis ir griaužiasi į medžio širdį. Juodalksnis, — užtat piuvenos rusvos. Lyg kraujuotos. Byra iš siauro piūvio ir krenta čia pat ant šaknų. Lyg ta šviežia žemė iš duobės mirusiam.

Piūklas persigriaužė per medžio širdį. O medis dar stovi. Jo viršūnė nė krust. Stovi tarp kitų miško viršūnių: skarota, aukšta, neatskiriama nuo kitų, gerą šmotą samanotos žemės nuo plyno dangaus dengianti. Tik lapai virpa, dreba, net graudu aukštyn pažvelgti...

Iš po aštrių metalo dantų išsiveržia sunkus tratėjimas. Tarytum paskutinis medžio atodūsis. Kirtėjai traukia piūklą ir žvelgia aukštyn. Medis dar stovi. Tik danguje kabar debesėlis pradeda slinkti, bėgti, kr... ti...

Ai!... Kur gi debesėlis?! Tai stiprioji skarotoji viršūnė vis greitėjančiai krenta žemyn...

Ore pasigirsta švilpimas. Štai viršūnė pasiekė pirmuosius kaimynimius medžius. Visu skarotu liemeniu lenkia ir laužia kelyje pasipynusias šakas, brūžina iki medienos savo ir kaimyninius liemenis. Šakos lekia į visas puses, pinasi, trūksta, lūžta...

Verčiamas medis traukia su savimi žemyn visa ką tik gali pasiekti. Vargšai tie mažučiai medeliai pažemiais. Jie nespėja nė sulinkti, nė sulūžti. Jie, lyg perkūno trenkti, šmotais į šonus išlaksto.

Duslus liemens smūgis į samanotą žemę nuaidi orų. Medis pavirto... Dulkių debesys sklaidosi tarp sulaužytų šakų ir smulkūs suplėšyti lapeliai žemyn maskatuoja. Kažkoks paukštelis laimingai purpteli gilyn į medžių tankmę.

Didelis tyro rytmečio dangaus lopas pasklido ant nuvirtusio milžinio.

KAZYS DAUGĖLA